

2014 m. gegužės 23 d., penktadienis

Nr. 20 (1081) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

2

Baletas „Sniego karalienė“

3

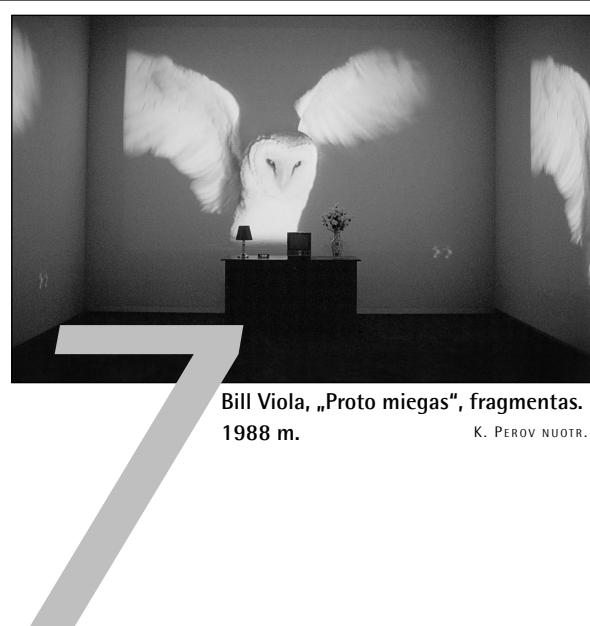
LVSO baigiamasis sezono koncertas

4

Slam poezijos skaitymai

5

Teatro projektas „Demokratija“

Billo Violos retrospekyva Paryžiuje

9

Nauji filmai – „Godzila“

„What the Body Does Not Remember“

D. MATVEJEVO NUOTR.

Kalbēti jūdesiu, kalbēti kūnu

„Naujasis Baltijos šokis 2014“

Kristina Steiblytė

Festivalyje „Naujasis Baltijos šokis“ šiemet buvo itin gausu sėkmėgalių lietuvių darbų. Prisimenant matytus spektaklius neiškyla idėja, tema ar vaizdinys, apibendrinantis visus pristatytus darbus. Jau išrosta, kad pavadinime esantis žodis „Baltijos“ nėra spektaklių geografinio bendrumo nuoroda. Tačiau šiemet ir pats žodis „šokis“ neatrodė tinkamiausias net ir pagrindinei raiškos priemonei apibrėžti: festivalyje rodytuose spektakliuose jo vaidmuo syravo nuo pagrindinio iki tiesiog išrosto kūrėjų biografijose. Šoktas modernus, šiuolaikinis ir gatvės šokis, buvo šiek tiek baletu ir fiziniu teatro, šiek tiek performansu ir dramos teatro bei šokio derinių. Taigi – visko iš daugelio Europos kraštų.

Šokis dominavo daugumoje festivalyje rodytų darbų. Pirmiausia – pagrindinių svečių iš Belgijos, Pran-

cūzijos ir Danijos darbuose. Tiesa, belgų trupės „Ultima Vez“ pasirodymė „What the Body Does Not Remember“ (choreogr. Wim Vandekeybus) buvo ne tik šokio kompoziciją, bet ir iš kasdienių jūdesių sukurtų epizodų. Vis dėlto pasivaikščiojimai su rankšluosčiais ar balansavimas ant statybinių blokeilių taip pat buvo šokis. Nors ir ne „grynas“. O štai danų ir prancūzų darbuose, be šokio ir jūdesio, buvo sunku įžiūrėti ką nors daugiau, tad ne šokio profesionalams spektakliai „La preuve par l'autre“ (choreogr. Anne Nguyen, Farid Berk, Bouba Landrille Tchouda) ir „Juodasis deimantas“ (choreogr. Tim Rushton) galėjo pasirodyti ganėtinai nuobodū: jų aprašymuose išsakytos idėjos buvo perteikiamos tik muzika ir jūdesiu – neigudusiemis pastarajį skaityti spektakliai galėjo ir nieko nereikšti.

Nemažai šokio spektaklių parodė ne Lietuvoje kuriantys ar bent

svetur studijavę lietuvių. Naujausias Výčio Jankausko darbas „Aritmijos“, nors ir pretenduoja kalbēti socialine tema, vis dėlto nenutolsta nuo ankstesnių choreografo darbų, kuriuose dominavo jūdesio estetika. Panašūs pasirodė ir Dafi šokio trupės iš Izraelio darbai: gražiai jūdesiai (nors estetika ir visai kitokia), gal kiek per iliustratyviai, išreikšta pasirinkta tema.

„Naujajame Baltijos šokyje“ rodytuose spektakliuose jūdesys derintas ir su dramos teatru. Nors „Contemporary?“ (idėjos autorai, choreografa, atlikėjai Agnė Ramanauskaitė, Mantas Stabačinskas, Paulius Tamolė) yra spektaklis apie šokį, apie jį čia kalbama ne tik šokiant, bet ir atsiribojus komentuojant: scenoje manipuliuojama šokėjo, aktoriaus ir savo tikros asmenybės vaidmenimis. Spektaklyje „Kelionė namo“ taip pat pasinaudota galimy-

NUKELTA | 4 PSL.

Ištirpdė ledus

Baletas „Sniego karalienė“ Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre

Audronė Žūraitytė

Trumpai perteikdama baletą „Sniego karalienė“ premjeros LNOBT išpūdžius, išskirčiau dabartinės trupės pajegumą atliekant sudėtingos ir turinės choreografijos, monumentalų 3 veiksmų veikalą. Jo autorius – žymus Didžiosios Britanijos choreografas ir režisierius Michaelas Corderis. Gaila, kad susirugs mūsų baletu artistėms pagrindinį vaidmenį teko šokti viešnai iš Didžiosios Britanijos Erinai Takahashi. Tačiau išskirtinis primabalerinos profesionalumas nesutrukė spektakliui tapti vientisa visuma. Lietuvos baletu trupė parodė savo meistriškumą, kurio kartelė užkelta itin aukštai, skatinanti lygiuotis ir tobuleti. Tokie spektakliai, kaip ir romantinio baletu repertuaras, „didiesiems“ teatrams, baletu artistams – būtini. „Sniego karalienė“, nors ir sukurta ne specialiai LNOBT scenai (sis 2007 metų M. Corderio darbas skirtas Anglijos nacionaliniam baletui), mūsų teatro repertuario kontekste malonai gaivi, nes santuriai

Scena iš spektaklio

M. ALEKOS NUOTR.

moderņiuota, neoklasikinė, darniai sugvenanti su jai parinkta Sergejaus Prokofjevo muzika (skamba baletu „Akmeninė gėlelė“, Penktosios simfonijos, operę „Karas ir taika“ bei „Sužadėtuvių vienuolyne“ fragmentai). Nuosekliai baletu muzikos partitūrą parengė britų kompozitorius Julianas Philipsas.

S. Prokofjevo muzikos lyrinis sastūrumas, motoriškų ritmų energija

bei teatriniis vaizdingumas, ką gerai perteikė orkestras, diriguojamas Martyno Stašaus, atitiko Hanso Christiano Andersenio pasakos motyvais sukurtą baletu libretą. Jam atskleisti, beje, buvo naudojami ir pantomimos elementai. Muzika ir šokis, sakyčiau, buvo gerokai pakylėti virš siužeto peripetijų (net čigonė šoko su puantais). Jas, be pantomimos, „ižemino“ ir tuo pačiu, iki

keliai šokėjų kostiumai bei jems rezonuojančios, taip pat realistinės kaimo gamtos aplinką bei Sniego karalienės valdas atkuriančios dekoracijos (dailininkas Markas Bailey, šviesų dailininkas Paulas Pyantas, Didžioji Britanija). Šių spektaklio dalį klasikumas slopino inovatyvių muzikos ir choreografijos tendencijas. Jas išryškinus, spektaklis atrodytu gerokai modernesnis. Tačiau tikriausiai klasikos gerbėjams ir vaikams dekoracijos bei kostiumai (be to, dar atpažistant vilkus, lapes ir elnių) atrodė labai gražūs, spalvingi, blizgantys.

Kūrinio, ypač didelės apimties, išpūdžių neretai nulemia finalai. Pasibodenjimą kelią juose kuriami „liaudies šventės“ vaizdai. Panaši „šventė“ yra ir šiam pastatyme, bet pernelyg neužsiėsus išscena nesužlugdė bendro, išpūdingo choreografinio kūrinio vaizdo. Būtent choreografinio, nes išradangi solo, duetai, tercetai, taip pat charakterinių ir klasikinių šokių (valsas) kordeabalo ir kitos scenos – didelės apimties. Jos tiesiog simfoniskai iš-

plėtotos, turi išsimenančius leitmotyvus (pvz., Sniego karalienės skydis virš galvų). Baletu išlaikomas įtaigios žanrinės proporcijos, jas išairinant skerco atspalviais (Gerdos kelionė su Elniu), choreografinių piešinių prisodinamas sinchroninėmis ir asinchroninėmis, kontrapunktinėmis solistų ir ansamblių linijomis, sudėtingais palaikymais, kūrybingai išnaudojant labai platū profesionalių baletu artistų galimybų arsenala.

Baletas ilgas, tame visko labai daug, o M. Corderis – ne tik choreografas, bet ir režisierius – sugedėja šią gausybę kryptingai suvaldyti. Tai būtų neįmanoma be atitinkamo meistriskumo lygio Lietuvos baletu artistų. Taigi norisi juos visus pagirti ir bent pagrindinius įvardyti – gegužės 17 d. šoko Stanislavas Semaniūra (Kajus), Gryte Dirmaitė (Gerda), Greta Gyltė (Čigonaite), Žilvinas Beniuševičius (Čigoniukas), Martynas Rimeikis, Ernestas Barčaitis (Vilkai), Maja Dolidzė, Julija Turkina (Lapės), Romas Ceizaris, Eligijus Butkus (Rožės).

Anonsai

Šiuolaikinio šokio trupė „Aterballetto“ Vilniuje

Muzikinę vasarą Vilniuje tradiciškai atveriantis Vilniaus festivalis šiemet šventę pradėti kviečia efektiningu Italijos šiuolaikinio šokio trupės „Aterballetto“ pasirodymu. Trupė Lietuvoje pristatys vieno žymiausių nūdienos šokių kūrėjų, choreografo Mauro Bigonzetti darbus „Come un respiro“ (pagal Händelio muziką) ir „Rossini cards“ (pagal Rossini muziką).

„Aterballetto“ trupė sudaro šokėjai solistai, meistriškai įvaldė ir klasikinio baletu techniką, ir modernaus šokio dinamiškumą bei ekspresiją. Beveik 18 metų nuo pat įkūrimo trupei vadovavo garsus choreografas Amedeo Amodio; vėliau, 1997–2007 m., meno vadovu paskirtas tarptautinė pripažinimą pelenę šokio spektaklių kūrėjas Mauro Bigonzetti, dabar – trupės pagrindinis choreografas; nuo 2008 m. meno vadove paskirta Cristina Bozzolini, buvusi šokio organizacijos „Maggio Musicale Fiorentino“ primabalerina. Nemažą dalį trupės repertuario sudaro Mauro Bigonzetti choreografijos, būtent jo darbus išvysime iš Vilniuje.

2009 m. sukurto šokio spektaklio „Come un respiro“ pagal G.F. Händelio muziką idėja galima apibūdinti kaip išgryningas ir subtilias interpretuojamos žmogaus kūno plastikos ir mus supančios erdvės begalybės harmoniją. Spektaklio premjera įvyko viename svarbiausių šiuolaikinio šokio renginių – Volfsburgo festivalyje „Movimentos Festwochen“ Vokietijoje. Kompozicijos „Come un respiro“ pavadinimas (it. – kaip atkvėpis) netiesiogiai sietinas su galiotiškos barokinės muzikos vėriniu –

šokiu ištraukose iš Händelio klavyrinių siučių (spektaklyje naudojamas garsiojo pianisto Keitho Jarreto įrašas) mainosi svajingų alemandų, poetiškų sarabandų, nuotaikingų žigų ar kurančių skambesys, praturtinantis kamerišką ir intymišką šokio judesio istoriją.

2004 m. Modernos „Teatro Comunale“ pirmą kartą parodytame šokio spektaklyje „Rossini Cards“ pagal G. Rossini muziką į šio kompozitoriaus kūrybą pažvelgianta pasitelkiant gal ir netiketas asociacijas – balansavimą ties erotikos, tušybės ir ironijos riba. Statytojai meistriškai jungia paralelinės istorijas ir vaizdiniius, scenoje kuriama dramatiškų pasakojimų čia pat paverčia komiška situacija. Šis smaikštus šokio spektaklis tarsi priešpriešinamas pakiliai ir dvasingai choreografinei kompozicijai pagal Händelio muziką. Anot kūrėjų, „Rossini Cards“ vengiamo nuoseklaus siužeto, gausu vaizdiniių ir judesio abstrakcijų. Margaspalvų šokio divertimento sudaro ir jaudinantis meilės duetas (skambant fragmentu „Ouf! Les petits pois“), ir elegantiškas balerinos solo („Prélude Fugasse“) ar klasikinio baletu šokėjų duetas („Prélude Inoffensive“). Originaliai išterpia puotą prie didžiulio stalo perfrazuojanti sceną („Questo e un nodo aviluppatto“), o spektaklio pabaigoje kyla tikras dioniziškas šešimatis skambant nuotaikingai operos „Šarka vagile“ uvertūrai. Spektaklio muziką gyvai atlieka pianistas Stefano Menozzi.

Vilniaus festivalių pradėjant italių šiuolaikinio šokio trupės „Aterballetto“ pasirodymas vyks birželio 2 d. 19 val. Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre.

Daugiau informacijos apie festivalį: www.vilniusfestival.lt.

VF INF.

In memoriam

Netekome aktoriaus Antano Šurnos

Š. m. gegužės 19 d., eidamas 75-uosių metus, mirė teatro ir kino aktorius Antanas Šurnas. Žymus Lietuvos aktorius sukūrė daugiau kaip 50 įsimintinų teatro ir kino vaidmenų.

Valstybiname jaunimo teatre aktorius dirbo nuo pat jo įsikūrimo pradžios. 1966 m. pirmajame teatro spektaklyje – W. Shakespeare'o „Romeo ir Džuljeta“ – A. Šurna vaidino jaunaji Romeo. Paskutinis jo vaidmuo buvo sukurtas šių metų vasarų Arvydo Lebeliūno režisuerame spektaklyje „Pabaigos pradžia“. 2000 m. aktoriui buvo skirtas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinės, 2012 m. įteikta Vyriausybės kultūros ir meno premija.

A. Šurna gimė 1940 m. kovo 27 d. Kaune. 1958 m. įstojo į Lietuvos valstybinės konservatorijos Teatrinių fakultetą. Po kelerių metų A. Šurna paskirtas Juozo Rudzinskio asistentu Mokomajame teatre, kuriamo pradėjo aktoriaus karjerą. 1963 m. dirbo Kauno valstybiname dramos teatre, o 1964 m. išvyko į Šiaulių dramos teatrą.

Kūrybinis aktoriaus kelias Valstybiname jaunimo teatre siejasi su Aurelijos Ragauskaitės, Vytauto Čiabiro, Dalios Tamulevičiūtės, Ginto Žilio ir kitų režisierų darbais. 1992–1997 m. A. Šurna vadovavo Valstybiniam jaunimo teatrui vienu sudėtingiausiu laikotarpiu.

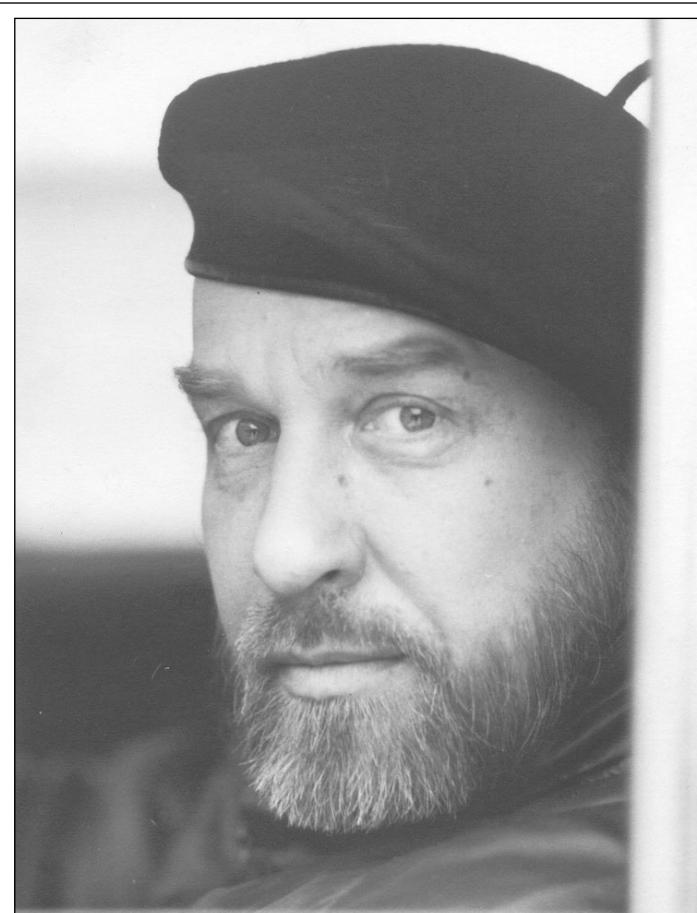
Paskutiniai A. Šurnos vaidmenys – tai mokytojas Labutis spektaklyje „Patriotai“ (rež. J. Vaitkus, 2008), Namų šeimininkas spektaklyje „Raštiniškas Bartlvis“ (rež. R. Kazlas, 2010), Daktaras Spivis spektaklyje „Skrydis virš gegutės lizdo“ (rež. V. Griško, 2011), Saulius Vosyliaus ir kt.

Durininkas spektaklyje „Kovos klubas“ (rež. V. Bareikis, 2012), Virdžilas spektaklyje „Pabaigos pradžia“ (rež. A. Lebeliūnas, 2014).

rež. Marijonas Giedrys, 1972), Kaminskas („Riešutų duona“, rež. Arūnas Žebriūnas, 1977), tėvas („Moteris ir keturi jos vyrai“, rež. A. Puipa, 1983) bei kiti.

I populiarumo aukštumas garsėjį aktorių pakylėjo visų laikų žinomiausias lietuviškas serialas „Giminės“, kuriamo aktorius atliko vieną pagrindinių vaidmenų. A. Šurna pastebėjo, jog bene ilgiausiai žmonės ji tapatino būtent su Antanu Šepučiu: „Net gatvėje Šepučiu šaukdavo, – sakydavo aktorius. – Man tai – savo šeimininkas pripažinimas, gal net didesnis nei laišku rašymas, komplimentų žerimasis ar gėlių teikimas.“

VALSTYBINIS JAUNIMO TEATRAS

Vaizduotės dialogai

Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro baigiamasis sezono koncertas

Rasa Murauskaitė

Apie ką byloja skirtųjų epochų muzika? Šiuo atviru klausimui bėgęs 25-asis Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro (meno vadovas ir vyr. dirigentas Gintaras Rinkevičius) koncertinis sezona, kurio finalui buvo pakvieti du iškilūs menininkai – geriausiu Rusijos violončelininku vadintamas Aleksandras Kniazevas bei prancūzų smuikininkas Augustinas Dumay. Deja, atlikėjui susirgus, smuikininką pakeitė jo mokinys, jaunosios kartos virtuoza Nikita Borisoglebskis. Pakito ir programa – neskambėjo prancūzų kompozitoriaus impresionisto Maurice'o Ravelio rapsodija smuikui „Čigonė“, o jos vietą užėmė Piotro Čaikovskio Variacijos Rokoko tema, op. 33. Pastaroji kompozicija tapo tam tikra programos ašimi, sujungusia prieš tai skambėjusius Wolfgango Amadeus Mozarto kūrinius ir vokiečių romantiko Johannesa Brahmso kūrybą.

Koncertą pradėjo W.A. Mozarto *Adagio E-dur* smuikui ir orkestrui K261, parašytas 1776-aisiais. Manoma, kad ši kompozicija turėjo pakeisti W.A. Mozarto Koncerto smuikui ir orkestrui nr. 5, A-dur K219 antrają dalį, mat italų smuikininko Antonio Brunetti, kuriam buvo skirtas šis kūrinys, jis netenkino. Šiaip ar taip, W.A. Mozarto *Adagio* koncertų salėse sėkmingai skamba kaip savarankiškas kūrinys. Idomu, kad šiame koncerte solisto smuiku partiją pakeitė A. Kniazevo violončelė. Tačiau kūrinys nuo to nė trupučio nenukentėjo – žemesnis ir sodresnis violončelės tembras nuostabai tiko bendram muzikiniams paveikslui.

Pirmasis temos pasirodymas, patikėtas orkestrui, nuskambėjo blankokai – subtili temos linija atlampa neįtaigiai, neniuansuotai, tačiau galbūt tai lémė ne itin darnus pirmasis orkeistro įstojimas. Nesutapimų, muzikinių skylių bendroje kūrinio logikoje girdėjosi ir vėliau. Vis dėlto antrasis temos pasirodymas, skambėjės A. Kniazevo violončele, jau prakalbo, o šiai kalbai orkestras akompanavo rafinuotai iškeldamas solistą į pirmąsias gretas. Solisto meistrystei pastebėti užteko keturių temos taktu – kiekviena nata turėjo po mažą savo idėją, iš kurių susidėjo vientisas naratyvas. Lengvos ir grakščios sekvencijų pabaigos tarsi ištirpdavo laike, nusiėsdamos už mums negirdimos erdvės ribų. Dar didesnį susižavėjimą kėlė violončelininko gebėjimas nutildyti orkestrą – jo ypatingas, trapus ir permatomas *piano* tarsi perimda vo dirigento batutą, priversdamas orkestrą kartu su solistu atsitraukti iki kraštutinės girdėjimo ribos, kaustančios klausytojų démesį nematomomis grandinėmis, ko nesugebėt padaryti jokia *forte* griaudėjanti pompastika. Idomu buvo solisto ne tik klausyti, bet ir jį stebeti: kaip jo muzikinė kalba virsta

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo kūrinyje apdainavo gyvenimo grožį ir gérėjosi jo tobulumu.

W.A. Mozarto *Sinfonia concertante* Es-dur, K364 smuikui, altui ir orkestrui – vienintelis išlikęs kompozitoriaus tokio žanro opusas. *Sinfonia*

concertante

malda, pokalbiu ne tik su klausytojais, bet ir su likimu, visata, Dievu. Pats W.A. Mozarto *Adagio E-dur* – kitokia, Švietimo epochos lyrika, kupina tikrumo, santūrumo, pozityvumo. Dar nepažindamas romantinės melancholijos, Vienos klasikas savo

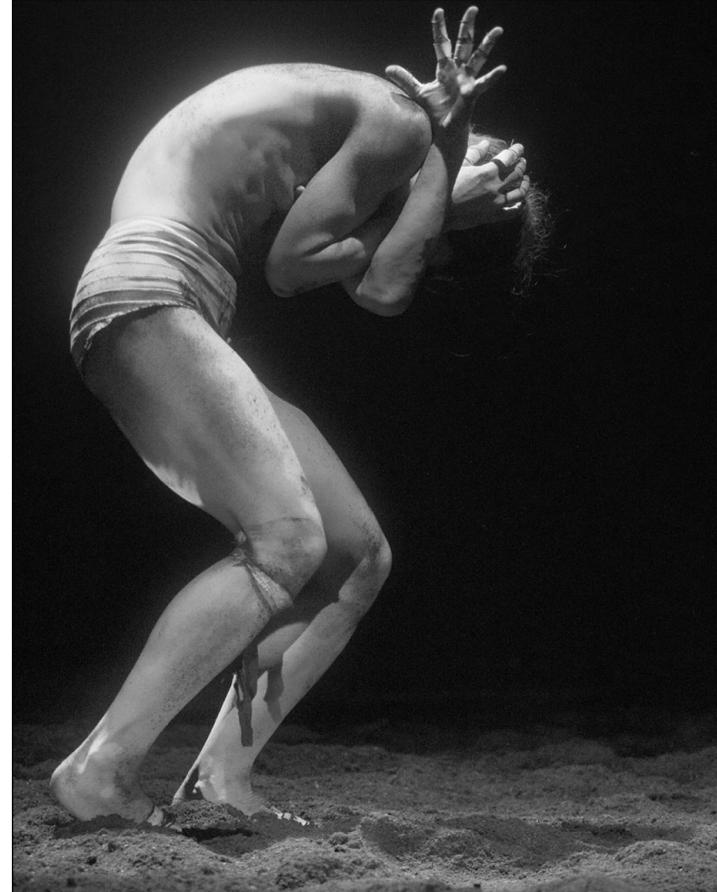
Kalbėti judesių, kalbėti kūnu

ATKELTA IŠ 1 PSL.

be jungti dramos teatro ir šokio kalbas. Cia turinys ir idėja nebuvo tokie ryškūs ar svarbūs, kaip noras supriehinti raišką tekstu ir kūnu. Skirtingomis teatrinėmis kalbos bendraujančios tėvų ir vaikų kartos nepasakė nicko daugiau, nei matėme Oskaro Koršunovo režisuatame „Ugnies veide“.

Greta šokio spektaklių buvo ir tokių darbų, kur svarbiausia – ne choreografija ar jos atlikimas, o kūnas.

„Atmintis“

Kūnas kaip tyrimo objektas, darantis poveikį žiūrovui, ir performatyvus kūnas, kuriantis ir keičiantis savę ir erdvę, kurioje vyksta spektaklis (ar bent potencialiai galintis tai padaryti). Viena maloniusių festivalio staigmenų buvo Kauno šokio teatro „Aura“ spektaklis „Ieškojimų kabinetas“ (choreogr. Deborah Light). Spektaklyje veikė vis kitaip deformatuojami aktorių kūnai, o jų atribuojimas nuo žiūrovų kūrė tarsi

iš šalies stebimo estetisko žaidimo socialinėmis ir fiziniemis tapatybėmis įspūdį. Būtent stebėjimas iš šalies su trukdė Loros Juodkaitės spektakliui „Atmintis“ pasiekti trokštamą efektą, šokančiam kūnui tapti performatyviams. Balandžio pradžioje Klaipėdoje pamačius spektaklį iš arti, žiūrovus susodinus aplink šokio aikštę, grįžmas prie iprastos juodosios „Menų spaustuvės“ salės nulydė: nuo žiūrovų atitrauktas jautrus šokėjos kūnas veikia ne taip smarkiai kaip būdamas greta, nebe matyti raumenų judesių, nuolatinio kūno būsenų kismo, o ir erdvėje skraidantys žemės grumstai fiziškai nebebjėtraukia iš spektaklį.

Priešingai nei jautrus ir asmeniškas L. Juodkaitės darbas, Ugnė Dievaitytės ir Polianos Limos spektaklis „Kūnai“ visų pirma atrodė kaip estetinis eksperimentas, nutrinantis visas galimas erotiškumo asociacijas, žaidžiantis nuogu ar pusnuogio kūno sudvejinimais. Šokis, kaip ir kūnas, čia atrodė esąs kažkur tarp estetinio žaidimo ir save pažinimo, tarp tikslo ir įrankio.

Dar kitaip atlirkėjų kūnai naudoti Andriaus Muloko, Andriaus Katino ir ukrainiečių „TanzLaboratorium“ darbuose. Cia jau vargu ar galima kalbėti apie šokio teatrą, šokio spektaklius: labiau tiktu žodžiai instalacija, performansas ar savotiskas jų derinys. „TanzLaboratorium“ darbas „Galimybės žiaurumas“ buvo, regis, galerinei erdvei skirta instalacija-performansas. Žiūrovai galėjo laisvai judėti erdvėje ir turėjo šiek tiek itakos vyksmui (galėjo jūnigi kūrėjo išrinktas tris lempas,

„Criseless“

D. MATVEJEVO NUOTRAUKOS

sviesti prožektoriais, klausytis arba ne siūlomas muzikos). Tačiau to, kas vyksta, kontroliuoti beveik negalėjo. Taigi buvo sukurtą tradicinę teatrinę situaciją, nors ir ne visai tradiciniu būdu. Pačių kūrėjų minimas dėmesys praeicių akivaizdus: nieko naujo, intriguojančio čia pamatyti nepavyko, tik tolimus Marinos Abramovičių darbų atgarsius.

Šių įdomesnių pasiūlė A. Katinas ir A. Mulokas. Pirmojo darbas „WORK“ buvo savęs, savo kūno erdvėje, erdvės jvaldymo galimybų tyrimas. Kišeninėje „Menų spaustuvės“ salėje tai atrodė tarsi savirefleksyvus performansas, prasmė radosi iš priešybių susidūrimų (Rytai–Vakarai, darbštumas–tingumas, judėsys–nejudrumas, šviesa–tamsa, vyras–moteris, didelis–mažas, plokščias–erdvinis). Nors vieno epizodo metu kai kurie žiūrovai net fiziskai buvo iutraukti į veiksmą, vis dėlto „WORK“ neprilygo žiūrovo vaidmenių pakitusiam ir visai kitaip

stebeti, dalyvauti, susitikti su meno kūriniu ir atlirkėjo kūnų pasiūlusiam A. Muloko darbui „Criseless“.

Pasinaudodamas vizualiųjų menų lauko patirtimi, A. Mulokas savo kūnų sukūrė instaliaciją, pamažu tampančią performansu, kuriame dalyvauja (pasyviai ar aktyviai) verčiami visi žiūrovai. Cia keitėsi veiksmo vieta, atlirkėjas kreipėsi į žiūrovus, su jais bendravo (kalbėdamas tiesiogiai konkretiam žiūrovui, bet naudodamas ir pilvakalbystę, taip išryškindamas teatrinės kalbos dviprasmiškumą – mes suprantame tai, ko nematome, girdime tai, ko galbūt nera) ir galiausiai užristomis akimis šoko vienam iš stebėtojų į glėbi, tikėdamas(is), kad bus pagautas. Šokio, choreografijos čia buvo nedaug, tad gal šokio festivalyje toks darbas ir nera tinkamas. Bet jei šokis yra kalbėjimas kūnu, „Criseless“ siūmečiame „Naujajame Baltijos šokyje“, regis, buvo vienas taikliausių pasirinkimų.

„Užkabliuojantis“ gyvumas

Slam poezijos skaitymai

Aleksandra Fomina

Slam poezijos skaitymus čiai stebeti po beveik išsių metų pertraukos. Pirmą kartą ši renginį pamačiau jau nebeveikiančioje „Fluxus ministerijoje“ vieną gūdų, regis, 2011 m. lapkričio vakarą. Tada tik žinojau, kad kurti ir skaityti *slam* poeziją gali praktiškai bet kas, vertinantis žodžių ritmą, turintis ką pasakyti ir nebiantis tai išraiškingai „išrečti“ nuo scenos. Per trejus metus renginys gerai išibėgėjo, išpopuliarėjo ir vėl reguliariai vyksta kultūros bare „Kablys“.

Priepaskutiniai pričiaš vasaros sezoną *slam* skaitymai vyko balandžio 25-ąją. „PIN“ renginio kontekste, antrame „Kablio“ aukšte, buvo galima pamatyti tame dalyvaujančiu menininkų darbų parodą. Deja, dėl žiūrovų gausos ir nuovargio to padaryti nepavyko, užtat gavau vertinę išpūdzį, kurie daug pasako ne tik apie ši *slam* sezoną, laikinai užsidarysiantį gegužės 29 d. bare

„Kablys“ ir „derliu“ apžvelgsiantį birželio 7 d. Palaukinės kultūros centre, bet ir per kelerius metus ižykiusis pokyčius.

Pirmas nustebinęs dalykas buvo didžiulė žiūrovų minia prie „Kablio“ jėjimo. Tiesa, netrukus išitiškinau, kad ne visus čia gali vadinti žiūrovais. Gal iš specifinio vilniečių išpročio visur, ypač į meninius renginius, vėluoti mažiausiai 15 minutių, o gal iš džiaugsmo, kad sutiko šimtą metų nematyta draugų, reikalių aptarimas stovint prie durų kai kam pasirodė kur kas svarbesnis nei pats renginys. Pasikeitė ir publikos amžiaus vidurkis: į „BIX“ barą, bent jau *slam* tradicijos pradžioje, susirinkdavo daugiausiai kiek vyresni, 25-ųjų sulaukę žiūrovai, besidomintys poezija, ją kuriantys ar dalyvaujančius skaitymuose ir festivaliuose, o darbar „Kablio“ laiptus „apsėdo“ publica, kai tik peržengusi lemtingą slenkstį, kai gali legaliai vartoti alkoholi. Tiesą pasakius, dauguma tuo labiausiai ir mėgavosi. Po rengi-

veiklumas sukėlė asociacijas su ankstyvais roko koncertais: trūko tik link scenos išsiestų degančių žiebtuvėlių.

Visų skaitovų vardų nepavyko išsinti, nes dauguma buvo man nepažįstami. Anksčiau *slam* poeziją rašančiųjų gretos visą laiką buvo daugiau pastovios ir priz dalinosis vis tie patys žmonės: Zaizras (Darius Jurevičius), Maša (Jurga Tumasonytė), Sigutė prie Upės (Gerda Venčkauskaitė), Benas (Benediktas Januševičius), Mesijus Kudirkė (Žygimantas Kudirkė), GaLa (Gabrielle Labanauskaitė) ir t.t. Dabar netrūka daugiau už šiuos autorius gerokai jaunesnių dalyvių, atrodo, visai nesivargino rinktis slapyvardžių. Iš „senų vilkų“ dalyvavę Benas ir Kudirkė, o kitų autorių amžiaus suma neviršijo 100 metų. Tai rodė ne tik spartų *slam* o populiarėjimą tarp jaunesnių poezijos meno mėgėjų, bet ir jų pačių pasiryžimą kurti tokiu literatūros forma. Maty, *slam* tikrai „užkabina“ šiai auditorijai itin

aktualius dalykus, suteikdama didesnę raiškos laisvę nei tradicinė poezija. Lipti į sceną kur kas paprasčiau tiems, kurių kasdienėje aplinkoje nuo mažens skamba *slam* u labai artima repo, hip hopo ir kitų urbanistinių aplinkos subbrandintų stilų muzika, o poezija suvokiamą gerokai laisviau ir paprasčiau nei itin asmeniški išgyvenimai ir socialinio maištoto apraiškos, skaitomas naktį virtuvėje tik artimiems draugams.

Žinoma, kai autorui nera 20 metų, toks slapyvardis kaip Netpiškas Individus jam skamba visiškai kitaip nei tiems, kuriems per 30. I salę jėjau kaip tik tą akimirką, kai minėtas Individus skaitė savo tekstą: specialiai pagreitintą, pauauglių kalbėjimo maniera beriamą merginos monologą, kurio esmė – jos bendraklasijos (ar bendrakursių) kasdienių veiksmų, reakcijų ir poelgių aptarinėjimas. Skaitovei charizmos ir išraiškos netruko, tačiau teksto turinys

Tvarka turi būti

Apie Lietuvos nacionalinio dramos teatro projektą „Demokratija“

Lina Klusaitė

Kad Lietuvoje demokratija turi trūkumų, seniai nieko nestebina. Jauna šalis dar tik mokosi pilietiškumo abėcėlės, todėl siekis suvaldyti politikų savivalę ir įvesti tvarką čia kartais susiduria su desperatiškomis pastangomis. Su tokiomis pastangomis, regis, susidūrė ir Lietuvos nacionalinio dramos teatro iniciatyva palaikyti jaunus menininkus. Praeiusiais metais vykusio dramaturgijos festivalio „Versmė“ organizatorai, eliminavę konkursą ir savo nuožiūra atrinkę tris rašančius žmones, pavedė kiekvienam jų sukurti pjesę šmaikščiai maironiška tema „Graži tu, mano brangi téyne“. I teksto kūrimo procesą buvo įtraukti ir aktoriai bei režisieriai. Tai tik dar kartą parodė, kaip rizikinga pirkti katę maiše. Tokiai atvejais rezultato beveik neįmanoma numatyti, o rengėjai gali džiaugtis, kad novatoriškas strategijas taikančios kūrybinės dirbtuvės išviko. Turbūt tokia yra demokratijos kaina.

Kadangi pradžioje buvo pjesė, nuo jos ir reikėtų pradėti. „Versmės“ dalyviams pasiūlius maironišką motyvą, iš dramaturgų buvo tikimasi anaiptol ne romantizuoto Lietuvos vaizdų, šilų ir klonių apdainavimo, bet tiesaus, atviro, nepagražinto kalbėjimo apie šiandieninę Lietuvą, naujai iškylančias jos žmonių problemas. Kitaip tariant, buvo tikimasi kompensuoti Lietuvos teatre įsisenėjusį aktualių socialinių temų stygį. Formą, žanrą, stilium, priemones jaunieji dramaturgai, žinoma, galėjo rinktis laisvai. Perskaicius Mindaugo Nastaravičiaus „Demokratiją“, pirmiausia į akis krito ne drąsus, šiandien jau nieko nestebinantis asocialus kalbėjimas,

o tai, kad jos negalima pavadinti nei socialine, nei absurdine, nei situaciją komedija. Iki groteskiško absurdo pjesė nepakyla, nes jai akivaizdžiai trūksta gilumos, prieštaragingų, alogiškų, mistifikuotų situacijų vaizdavimo. Kad pjesė būtų socialinė, joje stinga ne tik apčiuopiamu personažu su savo gyvenimo istorijomis, likimais, bet ir elementaraus veiksmo, sukuriančio natūralias aplinkybes realistiškiems charakteriams plėtotis. Néra čia ir pagrindinio konflikto, kurio būtinumą mėgsta pabrėžti pats Nastaravičius. Atrodo, kad jam svarbiausia įterpti kuo daugiau juokelių, nesamonijų, priskaldyti kuo daugiau „bajeriu“, kurie atspindėtų natūralią veikėjų kalbą. Jei ir galima pagirti dramaturgą, tai už gatvinį slengą, organiškai ipintą į natūralius dialogus. Tačiau juokinę situaciją ir natūralios kalbos ieškojimas Nastaravičių, regis, taip „užneša“, kad jis ne tik pamiršta struktūruoti veiksmą, bet ir pameta problematiką. Imi įtarti, ar dramaturgas apskritai žino, apie ką rašo. Pjesė primena be galo išteštą, lėkštą humoro kupiną vienos dalių feljetoną apie bendriją kuriančius daugiaubčio namo gyventojus, žaidžiančius demokratiją tol, kol pasiryžimas naikinti graužikus peraugą į agresiją pagyvenusiai kaimynai. Ši minčis turbūt taip patiko jaunam raštojui, kad personažų charakteriai nuojo į antrajį planą – jie tapo tik abstrakčiai idėjai pajungtais tipavais. Matyt, nujaudamas, kad veikėjai stokoja gyvenimo tiesos ir gyvybės, pabaigoje Nastaravičius jiems sugalvoja dirbtinę, „iš esmės“ juos atskleidžiančią situaciją. Iškilus pavojui nudaigoti kaimynę, dramaturgas jiems leidžia išsakyti savo paslapčius. I juokelius visą laiką lai-

D. MATVEJEVO NUOTR.

džiusius veikėjus pagaliau įliejama gyvybės. Pasirodo, kad ir jie yra žmonės, turi savų „psychologinių niuansų“ ir problemų. Tik lieka neaišku, kodėl Nastaravičiu atrodo, kad „Demokratija“ yra probleminė pjesė apie lietuvių ir lenkų santykius, slepiantiesi įsitikinimų konfliktą. Ne bent jis mano, kad veikėjų suskirstymas į lenkus ir lietuvius bei draugiškas pažongliravimas lenkiška fraze „Ulica Mrówek sześć“ (Skuzdžių g-vė 6), renkant bendrijos pavadinimą, sukuria konfliktines dramos aplinkybes. Nastaravičiaus pjesė iš tiesų lieka balansuoti tarp neigyvinto socialumo, konfliktiskumo ir banalaus komiškumo.

Kadangi daugiau socialumo, nei yra tekste, iš šios pjesės neišspausi, buvo galima tikėtis, kad režisierius Paulius Ignatavičius interpretacijos

vairą pasuks būtent absurdo linkme. Atradės reikiamus sprendimus, sutirštinės absurdiškus veikėjų pasiskymus, mistifikuodamas atmosferą režisierius pjesę galėjo išties gerokai pagilinti. Tačiau kad ir kaip žūrėtum, spektaklyje pasimatė tos pačios problemos, neapsisprendimas, kuria kryptimi citi, kuriuos aspektus – socialinius, komiškus ar absurdiškus – ryškinti. Aktoriai, ieškodami teisingos personažų išraiškos, čia kuria socialinius tipažus. Apauginus juos subtiliais vaidybos niuansais, tekstas, be abejo, igauna gyvenimiskų charakteristikų, veikėjai tampa socialiai atpažįstami, tokie, kokius kasdien gali sutikti gatvėje. Didžiausias krūvis čia, žinoma, tenka Algirdo Gradauskui elektrikui Algiui – tvarkos darytojui, kurio realumas scenoje įtikina labiau, nei rei-

kia. Ne todėl, kad kas antras jo tariamas žodis – keiksmažodis. Tie siog aktorius taip organiškai sutampa su savo vaidmeniu, kad kitokį elektriką sunku išsivaizduoti. Būtent jis parodo tikrajį i jį panašių visuomenės tvarkytojų veidą. Juk, kaip sako Rimantės Valiukaitės Hanna, „mūsų namas – tai mažas pasaulis, tai, kas vyksta name, vyksta ir pasaulyje“. Bėda ta, kad šiame pasaulėlyje žmonių problemos tokios menkos ir paviršutiniškos, kad jau po kelių tuščio juokinimo minučių imi pasigesti prasmės. Nors žiūrovus juokas pasickia dėl aktorių meistriškumo, pavojus, kad „bajerai“ taps pagrindiniu „Demokratijos“ traukos centu, visai realus. Todėl tenka klausti: kokiai auditorijai spektaklis apskritai adresuojamas?

ATKELTA IŠ 4 PSL.

mažai kuo skyrėsi nuo kasdien viešame transporte mobiliaisais telefonais tauškiančių pauauglių pokalbiu ir todėl šiek tiek erzino. Atrodė, kad autorei svarbiausia yra ne tai, ką ji sako nuo scenos šimtui žmoniui, o kad jiems žūtbt pasiodytu „kieta“. Prie scenos įsikūrusi nežinoma kieno „palaikymo komanda“ spigiai balsais ją audringai įtikinėjo tokią ir esant. Tiesa, minėtas būrelis, atrodo, palaikė visus be išimties į sceną lipančius dalyvius, tad vakarui baigiantis buvo jau kick prikimės ir gerokai pabodės.

Nuostabą kėlė dar vienas dalykas: kiek atsimenu, nei *slam* poetai, nei publika, nei vedėjas niekada specialiai neriboto skaitomu tekstu tematikos. Ši kartą, tikriausiai įkvėpti ką tik iš kirpėjo kėdės išlipusio Žygimanto Mesijaus Kudirkos puikaus eilėraščio apie religinius ir kitus stebuklus, dalyviai masiškai pasirinko skaityti kuo labiau su dvasingumu susijusius kūrinius. Sprendžiant iš tekstu, daugumai dvasingumas vis

Adomas Skelling Strazdas, Domas Godosbrolis Raibys, Žygimantas Mesijus Kudirka

B. JANUŠEVIČIAUS NUOTR.

dar daugiausia asocijuojasi su melancholiu, prislėgtumu, liūdesiu ir tuo, ką (daugiausia vyresni) kūrėjai paklyčiai vadina egzistenciniu nerimu. Antruje vakaro dalyje skaityti tekstai buvo kupini tokiai dirbtinio

kai graudulį keliančiu ir į dainuoja mosios poezijos romantiškumą pretenduojančiu nuotaikų. Skambėtų įdomiai, jei ši sritis nebūtu pripildyta jau labai nuvalkiotų štampų ir „madingų“ su dvasingumu siejamų

vaizdinių, kuriais daug kas iš *slam* dalyvių mielai naudojosi.

Laimej, tokiu tekstu *slam* dalyviai turėjo nedaug, o galiausiai atrankos būdu į trečią turą patekusių Beno, Kudirkos ir Adomo charizma nele-

do ilgai užsisidėti melancholijos valtelėje. Tiesa, pirmu du autoriai deklamavo jau ne kartą nuo *slam'erij* scenos skaitytus kūrinius. Tačiau juk kiekvieną kartą tas pats tekstas su skambama kitaip, juo labiau kad varžovų performatyvumas liejosi per kraštus. Poetiniai eksperimentais pagarsėję Benas auditorijos širdis „uzkariavo“ rafinuotu žodžiu žaismu ir intelektualiniuose viražais, Adomas – aksominiu balsu ir šalta (*cool*) savim pasitikinčio reperio ramybe, Kudirka – neprilygsta ironija ir natūraliai jam būdinga ekspresija. Pagrindinį prizą, kuris per trejus metus spėjo „išaugti“ nuo 10 iki 20 litų, simboliškai perduodamų iš rankų į rankas, pasidalino Adomas ir Kudirka, nes netgi „fanų klubas“ nesugebėjo apsispręsti, už kurių balsuodami žviegs garsiau ir ilgiau. Tiesa, jis nesugadino puikių išpūdžių ir įsitikinimo, kad *slam* skaitymai Lietuvoje vis labiau klessti ir populiarėja. Norėčiau to ir paplinkėti, slaptai tikėdamasi, kad *slam* populiarumo teritorija laikui bégant išsisi už sostinės ribų ir iš mažesnių miestų priviliogios dar daugiau „netašytų deimantų“.

Romantizmo pėdsakais

Paroda „Sezonas 4“ LDS „Pamėnkalnio“ galerijoje

Ineta Armanavičiūtė

Jaunieji kūrėjai susivienijo jau ketvirtą „Sezoną“. Škurt – kad pašvarstyti, ką reiškia romantizmo sąvoka ir kokiam kontekste mes linke ją vartoti. Koks yra šių dienų romantizmas? Kuo romantiškas jų pasirinktas kūrinys? Atsakymai į šiuos klausimus buvo eksponuojami greta kūriinių. Menininkų pasirinkti darbai tarsi igavo naujų atspalvių, mėginant juose atrasti romantizmo pėdsaką. Todėl ir aš bandysiu žvelgti į parodą rengėjų pasiūlytu būdu.

Eglės Karapavičiūtės darbas „Nuslapta ekspozicija Luvre“ parodo vietą, kurioje turėjo kabėti paveikslas. Tai sukelia praradimą, nostalgijos jausmą. Likusi žymė verčia jausti tuštumą, ją užpildyti sunku, gal net neįmanoma. Čia romantika siejama su pracitimi ir praradimu, praeinanciu ir nesugrąžinamu laiku.

Šiame sezone eksponuojami du Vidminos Stasiulytės darbai vienas kitą papildo. Videodarbe „Begalybė“ 8,88 min. ēsdinama cinko plokšteli. Laiko skaiciuose virsta metaforinis – begalybėmis, jei astuonetis paverstume šonu. Tai lyg bandymas užsiminti apie neįminkta laiko savybes, juk jis niekad nesustoja, o epochos tarsi sugrižta arba atskirkota,

bet vis kitaip. Kitas menininkės darbas „Sluoksniai“ atliktas *pinhole* technika. Čia mišlingos formos nuolat keičiasi, užfiksotas akimirkas sunku tiksliai apčiuopti. Tokiose fotografijose romantiką ar romantizmą, ko gero, išduoda jų paslaptinumas.

Parodoje išskiria Linas Blažiūnas, kuris romantizmą susieja su atidžiu dėmesiu gaivalingai gamtai. Jo kūrinys „Erelis gaudo balandži“ parodo laukinę ir agresyvią gamtą, aštrius nagus ir pavojingą snapą. O ir vizualiai kūrinys išraiškingas, net efektingas, kelia stiprias, gal net su instinktais susijusias emocijas.

Algirdo Jako ir Isaiah Urken darbai panašiai interpretuoja romantizmo sampratą. Jų kūriniai skirti sovietiniams laikui, kurio kūrėjai neįsgyveno, bet mėgina ji suprasti per to meto objektus ir pasakojimus. Tik A. Jakas apžiūrėja to laikotarpio pastatus („Rūmai 1“, „Rūmai 2“), o I. Urken tira tuo metu tyrojusias būsenas ir emocijas (videoinstaliacijos „Metodas 4 / Laisvai samdomi skundikai“, „Metodas 1 / Susiliejimas“). Tik norisi paklausti, kodėl romantika siejama su sovietiniu laiku? Aišku, kad istoriniai pastatai ir iš kitų girdėtos (jaunystės) istorijos kursoto vaizduotę. Bet ar galima jausti

nostalgiją neįsgyventam laikui? Gal tai pastangos suprasti tai, ko nepavyko suprasti net tuo laiku gyvenusiems? Regis, kad romantizmas ir vėl suprantamas kaip paslapties vieta, ir dažnai atrodo, kad menininkų pamastymai užduota tema daug iškalbingesni nei jų kūriniai.

Tačiau šiandien romantizmo sąvoką daugelis vartoja ironiškai, pabrėždamai jos iliuzinę prigimtį, apgaulingumą. Per tokią prizmę žvelgia Monika Požerskytė, fotografijų ciklas pavadinimu „Cirkas“ jamžino cirko užkulisius. Romantika čia lieka tik pavadinime, kuris asocijuojasi su žeriniu reginu ir įkūniją fantaziją, bet ne pačiose fotografijose, kuriose išvystame tik nuovargį, rutiną ir darbą.

Eglė Tamulytė (Shalmira) suaktualina romantizmo epochos idealus, nes darbu „Shalmiros herbas nr. 1“ ji kalba apie laisvę nuo meno kanonų ir maišą prieš socialines konvencijas. Herbe vietoj kario ji ant žirgo atsišėda pati. Kaip sako menininkė: „Neužtenka laukti to idealaus vyro ant balto žirgo ir kodėl gi nepasisodinus savęs ant jo?“ Tačiau neįsigilinus į šios parodos kontekstą kažkam tai užklivo, ir viisa ši „istorija“ išsiplėtojo į diskusiją, kuri pateikiama greta kūrinio at-

Linas Blažiūnas, „Vanagas gaudo balandži“. 2014 m.

AUTORĖS NUOTR.

spausdintuose komentaruose iš virtualios socialinių tinklų erdvės.

apmąstymus įtrauktį ir žiūrovus.

Tad kas yra romantizmas šių dienų kontekste? Paroda aiškių atskymų nepateikė, tik keli asociacijas, matyt, iš jų patys turėtume susidaryti vaizdą. Šiaip ar taip, čia turime reikalų su romantizmo ar romantikos stereotipu tyrimu, o ne gilesne analize. Paviršutiniškai rezultatą lėmė ir tai, kad tik keli darbai sukurti konkretiai šiai parodai.

Paroda veikia iki gegužės 31 d.

LDS „Pamėnkalnio“ galerija

(Pamėnkalnio g. 1, Vilnius)

Dirba antradieniais–penktadieniais 10–18 val., šeštadieniais 10–16 val.

Pragariška raudona

Raimondo Gailiūno tapybos paroda Kauno paveikslų galerijoje

Gintarė Krasuckaitė

Dažnai atrodo, tarsi pagrindinis menininkų tikslas – siekis nustebinti, šokiruoti. Vis dėlto matant Raimondo Gailiūno kūrybą nepanašu, kad šokas čia esminis, greičiau toks efektas įvyksta savaime, nuoširdžiai skleidžiantis dailininko pasaulėjautai. Būtent ji čia svarbiausia, ji lemia vaizdinį, naratyvus ir tapybos kalbą. Parodoje „Atviras langas“ dailininkas rodo, kaip mato pasaulį iš šono, ir nors nekyla noras abejoti jo nuoširdumu, regimas požūris yra ir ne mažiau griežtas.

Didaktika dabar suvokiamą kaip pamokslavimas iš aukšto ir atrodo visiškai pasenusi, nepopuliari ir vengtina moralizavimo forma, ypač šiuolaikiniame mene, tačiau panašu, kad R. Gailiūnui negana „meno vardan meno“ idėjos. Kūriniuose matyti kritika visuomenei (kas tikrai nėra retas atvejis šiuolaikinių menininkų kūryboje), taip pat galima ižvelgti ir aškiuos didaktikos. Reikia pripažinti, kad tiesioginės vartotojiškos, susvetimėjusios visuomenės kritikavimas, moralizavimas šiuolaikinio meno kontekste gali atrodyti naivokai, tačiau R. Gailiūno kūryboje tokios temos yra giliai ištirinėjamos. Darbuose jaučiamai dailininko išgyvenimų pėdsakai, dominoja makabriški pakitusios re-

alybės vaizdiniai, kurie pranoksta naiyu baksnojimą pirštu.

Visa paroda išskiria jausminio poveikio grynumu, tikrumu – menininkas nebijo naudoti tą dalyką, kurį kiti sąmoningai vengia. Kūrybos autentiškumą lemia būtent nuoširdus, net neslepiamas moralizavimas, susipinantis su žiauriais vaizdiniais. Šiuo požūriu menininko kūryba turi panašumą su atvirai tuometinę Britanijos visuomenę, joje klestėjusią prostituciją, alkoholizmą kritikavusio XVIII a. britų grafiko ir tapytojo Williama Hogartho darbais. Savo kūriuose, kuriuos dažnai sudarydavo darbų serijos, vaizduojančios laipsnišką degradavimą, W. Hogarthas satyriškai vaizdavo visuomenės ydas, tikėjo, kad jo kūryba gali padėti tokias problemas spręsti. R. Gailiūnui moralizavimo siekiai atrodo panašūs, bet įvilkti į ekspresyvinės rašikos formą. Jo tapyboje galime ižvelgti romantikas ambicijas nors akimirkai parodyti žiūrovui tikrą nestabilaus ir nesaugaus pasaulio veidą, sukrėsti ir priversti pasidaryti kokias nors išvadas, galbūt kur nors atpažinti savo ydas.

R. Gailiūno vaizduojamas vienišas žmogus, paveiksluose tyranitis susvetimėjimas, nesaugumo jausmas, agresijos šmékla šią išgyvenimais paremtą tapybą nesunkiai leidžia prisikirti neoekspresionizmo kryptiai. Įtaigą pagilina visus parodos

kūrinius jungianti mintis: kiekvienas paveikslas tampa tam tikro pasakojimo tēsiui, dailininko kuriamo pausalio epizodu.

Autorius pasitelkia tradicinę priemonę – tapybą, nesivaiko naujumo vardan naujumo ir šoko vardenių šokiravimo. R. Gailiūnas naujoda pyktį dengdamas spalvas, dažai čia veikia ir kaip aktyvi materija. Faktūriški potėpiai gali būti laikomi ir fiziniu, mėsišku kūno metafora. Dėl ryšio tarp dajo ir kūniškumo paveikslai primena žmogaus egzistencijos ypatybes: kūnas tvirtas, bet pažidžiamas, sunkus, bet trapus.

Nesunku pastebėti, kad parodoje dominuoja raudona spalva. Dažnai ji pasitelkiamai vaizduojant žmonių kūnus, taip pat ji padeda formuoti siužetų foną. Tapydamas žmonių veidus bei kūnus menininkas nereina renkasi ir mėlyną spalvą. Šiaip jau skirstyti pagal spalvas žmonių figūras šioje parodoje nėra sunku – dažniausiai jas arba raudonos, arba mėlynos. Mėlynosios figūros vaizduojamos ramios, regis, net patentintos (pvz., paveikslė „Laimingi, reikšmingi ir saugūs“). Tačiau, anot autoriaus, mėlyna spalva jam tarsi perteikia šešlę, netikrumą. Viskas, kas verčia mus jaustis saugius, nėra tikra, saugumas – tik iliuzija. O raudonais tonais nutapytos figūros negyvena šešlyje, jos veikia

Raimondas Gailiūnas, „Akinantis artumas“. 2010 m.

AUTORĖS NUOTR.

tikrame – nestabiliame ir pavojingame – pasaulyje. Ivairių tonų raudonos spalvos dominavimas parodoje kuria pragarišką, degantį vaizdą.

R. Gailiūno tapyba aiški, paprassta, bet vaizdinga – stebėtojas supranta, kas norima pasakyti. Sutirštinti, brutalūs vaizdiniai sukelia nemenkų sumaištį mintyse. Šokas,

kaip ir grožis, gimsta stebinčiojo akysė. Tik čia šokas – kaip pašalinis poveikis. Galbūt menininko rodoma realybė, kad ir kokia grobuoniška, nėra tokia jau atsieta ir kitokia nei visų kitų, galbūt ji bent iš dalies atspindi tai, ką visi mes slepiame pašamonėje.

Paroda veikia iki gegužės 25 d.

Laiko skulptorius

Billo Violas retrospektyva nacionalinėje „Grand Palais“ galerijoje, Paryžiuje

Dovilė Daveluy

Vienas iš videomeno pradininkų ir žymiausių šios meno srities atstovų Billas Viola save vadina laiko skulptoriu. Pasak jo, būtent laikas yra pagrindinė filmų ir video-darbų medžiaga. Laiko Violas rankose meistriškai manipuliuoja: jis ištempiamas iki begalybės, sustabdomas, greitinamas, cikliškai kartojamas. Genealai sukonstruoja vizualiniai potyriai dėl laiko manipuliacijų tampa dar ryškesni, paveikesni, kiekviena detalė suriekišmina, žeris tarsi per didinamą stiklą. Laiko tėkmės žaismas atskleidžia menininkui taip svarbias metafizines temas – gyvenimą, mirtį, pokyčius, atsinaujinimą, iš kartos į kartą perduodamas patirtis. Violas video-instaliacijose laikas hipnotizuoją žiūrovus, jų taip paprastai nepaleidžia.

Paryžiaus parodų centre „Grand Palais“ eksponuojamos Violas darbų retrospektivos lankytøjai lėtai juda iš vienos tamsios salės į kitą, kur jų laukia vis labiau stebinančios, stulbinančios vizualinės grožio meditacijos. „Pasiruoškite Violas parodoje praleisti marias laiko“, – socialiniame tinklalapyje išpuždžia dalinasi vienas iš lankytøjų. Iš tiešų, Viola taip efektingai elgiasi su laiku, kad užhipnotizuoti lankytøjai praranda realaus laiko pojūti ir pasineria į magišką, metafizinį, begalinį menininko diktuojamą laiką.

Tai ne tik pirmoji Violas darbų retrospektiva Prancūzijoje, bet ir pirmoji vien tik videomenui skirta paroda šalies nacionalinėje galerijoje. Retrospektivoje pristatomos keturis dešimtmecius aprėpiantios videoinstaliacijos, atrinktos paties „laiko skulptoriaus“.

Nors naudoja modernias raiškos priemones, Viola domisi itin tradiciniais, universaliais, amžinais klausimais. Retrospektivos tematinis spektras reziumuojamas trimis klausimais: „Kas aš? Kur esu? Kur einu?“ Menininkas nežada atsakyti į šiuos klausimus: „Senovėje žmonės vadino tai *paslaptimis*. Į šiuos klausimus neturi būti atsakyta. Nėra atsakymo gimimui ar mirčiai. Jie turi būti patirti, prie jų galima prisiartinti ir juos studijuoti, bet ne galutinai juos išaiškinti.“ (*Reasons for Knocking at an Empty House, Writings 1973–1994*, Cambridge, MIT Press, 1995.) Violas instaliacijos – meditacijos šiomis paslaptinomis temomis, jos kvičia prisiartinti ir kontempliuoti neišvengiamas žmogiškiasias patirtis, valdomas gamtos jėgų.

Vanduo – tekantis, trykštantis ar stovintis lyg laikas – užima svarbiausią vietą Violas darbuose. Viena vertus, vanduo atskleidžia paslaptinę, paralelinę pasaulį, deformuoją vaizdinį, leidžia tiesiogine to žodžio prasme pasinerti į atvaizdą, suteikia kitonišką žiūros tašką. Pirmoje parodos salėje – „Atspindinantis baseinas“ (1977–1979): ekrane

matome žalumos apsuptą baseiną, kurio stovinčiame vandenye atsi-spindi vyro figūra, šnarantys medžiai, o virptelėjimai; žiūrovai mato tik šiuos atsi-spindinčius atvaizdus, realus pasaulis paliktas už kadro ribų. Kita vertus, vandeniu išteikiama simbolinė, tarsi sakralinė aura – jis nuplauna, apvalo, turi transformuojančią galiu. Pavyzdžiui, vanduo – potvynis, savo nevaržoma gaivališka jėga viskā nusluodamas nuo žemės paviršiaus ir iš kadro ribų, – apvalo kasdienės būties beprasmybę, padeda tašką, žymi naują pradžią („Potvynis“, 2002).

Kitur vizualinis vandens purslų grožis kontempliuojamas menininko interpretacijose prisikėlimo tema („Prisikėlimas“, 2000; „Tristano prisikėlimas“, 2005). Transformuojančios vandens galios atskleidžia „Trijose moteryse“ (2008) iš serijos „Transfigūracijos“. Čia trys moterys vizualiai transformuojamos, ju pavaldai įgauna spalvą joms peržengus vandens šydą. Paskutinėje salėje – „Svajotojai“ (2013) – dar viena, naujausia vandenye panardinta meditacija; po vandeniu panirę žmonės užmerktomis akimis vos pastebimai kvėpuoja, leisdami trapius oro burbulius, tarsi balansuodami tarp gyvybės ir mirties, tarp realaus ir magiško vandens pasaulio.

Violas darbuose užkoduotas netik gyvybės trapumas, bet ir nesibaigianti jo tasa. Instaliaciją „Dangus

Bill Viola, „Potvynis“, fragmentas. 2002 m.

kitam – jau gulių numiręs.“ „Susitikime“ (2012) dvi moterys – jauna ir pagyvenusi – eina skirtingoje ekrano pusėse dykumos fone, kiekviena ištikima savo gyvenimo trajektorijai. Tik trumpai akimirkai jos susitinka – seniosios karto patirtis ir išmintis perduodama jaunajai. Gyvybės trampumą nugali tik jos begalinė tasa.

Nors Viola piešia nuo pat vaivystės, videoformatas yra vienintelė jo, kaip profesionalaus menininko, raiškos priemonė. Žymusis medijų teoretikas Marshallas McLuhanas teigia, kad neretai pasirinkta raiškos priemonė yra net svarbesnė nei siunciama žinia, t.y. „medija yra pranešimas“ (*Understanding Media*, Cambridge, MIT Press, 1991). Kal-

ir veiksmų skalę ir formą“.

„Grand Palais“ eksponuojamos videoinstaliacijos trunka nuo kelių minučių iki gero pusvalandžio. Itin dažnai Violas naudojama technika – ekstremaliai sulėtintas tempas (*slow motion*) – leidžia griauti iprastą laiko sampratą ir suteikia jo darbams hipnotuojančių galių. Hipnotizuojančiai Violas dėmesys besikartojančiam veiksmui. Pavyzdžiui, „Kelyje“ (2002) regima begalinė virtinė žmonių, vienais po kito einančių per pušyną; žiūrovui neatskleidžiamas jų ējimo tikslas, nesustojantis vyksmas neslepia jokios intrigos ar atomazgos.

Kai kurios instaliacijos primena eksperimentinį kiną, tik gerokai su-trumpintus jo variantus. „Proto miegas“

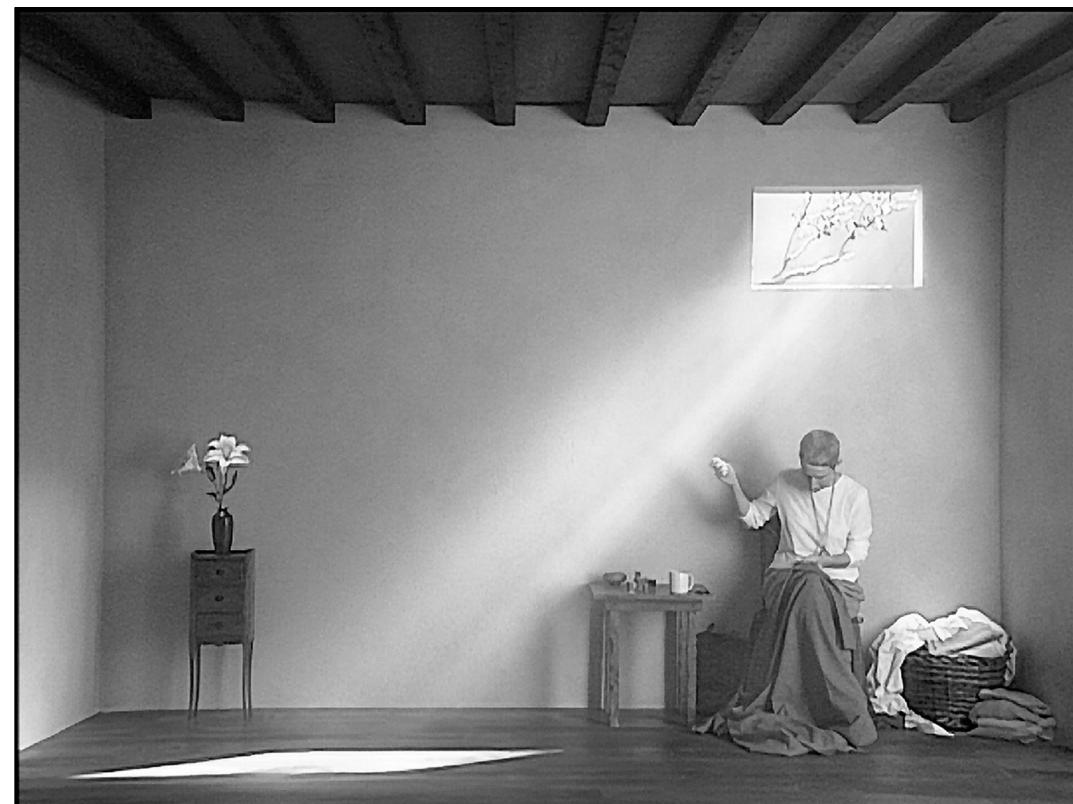
cijos išpūdį. Pavyzdžiui, „Pirmojoje šviesoje“ (2002) matome gaisrininkų komandą, kuri ieško paskenduolio ir ilisi laukdama aušros, kad galėtų testi pateškas. Kūrinio kulminacija – paskenduolio kūno pakilimas į orą – sutampa su staiga praplumpančiu gaivalingu lietumi, kurio užduotis čia – apvalyti, sutaurinti, atnešti ramybę.

Virtuoziškai eksperimentuodamas technologijomis, Viola savo darbuose siekia vizualiai tobulo rezultato. Jo instaliacijų estetika su preciziškai apmąstytomis smulkiausiomis detalemis, grafiškomis minimalistinėmis kompozicijomis, spalvų ir šviesų žaismu primena paveikslus.

Neretai Violas vizualinė estetika lyginama su flamandų dailininkų (pvz., Jano Van Eycko, Hanco Memlingo, Gerardo Davido, Hieronymuso Boscho). Jo darbuose taip pat galima ižvelgti ir italių renesanso dailininkų įtaką. Pavyzdžiui, „Grand Palais“ rodomas „Nustebusiuju kvintetas“ (2000), kuriamo matomas stambus sulėtintas žmonių veidų planas, savo kompozicija ir tematika primena Boscho paveikslą „Kristaus kančios“ (1490–1500) ar Andrea Mantegnos „Karalių garbinimą“ (1497–1500). Instaliacija „Proto miegas“ (1988) atrodo kaip išpanų dailininko Francisco Goyos graviūros „Proto miegas pažadina pabaisas“ (1797–1798) interpretacija. Žiūrovų dėmesys kreipiama į viduryje kambario ant komodos pastatyta nediduką televizoriaus ekraną, kuriame matome miegančio vyro veidą. Bet, kitaip nei minetoje Warholo juosteje, kas keletą minučių kambario tylą grėsmingai nutraukia ant trijų salės sienų projektuojami išdidinti groteskiški vaizdiniai – lojantis šuo, skeletas ir skrendanti pelėda. Šie – tiesiogine to žodžio prasme – panardina žiūrovus į bauginantį miegančiojo pasamonės vaizdinių srautą ir tarsi prioritaria Goyai, kad užmigusį sąmonę iš tiesų iškviečia siaubo pavidaus.

Be to, neretai Violas instaliacijas sudaro simultaniškai keliuose monitoriuose rodomi vaizdai – tarsi triptikai ar poliptikai, išpopuliarėję viduramžių dailėje. Pavyzdžiui, „Katerinos kambaryje“ (2001) žiūrovai penkiuose ekranuose stebi besirutuliojančią vienės moters dieną, kuri prasideda jogos pratimais, paskui taisomi drabužiai, rašoma, atliekama vakarinė meditacija ir galiausiai nugrimztama į miegą. Kiekvienas ekranas fiksuoja skirtinę paros metą, o kartu ir metų laiką, matomą pro vienintelį mažutelį kambario langą, pro kurį į kūrinį išveržia dar viena laiko dimensija. Reginio visuma byloja ne tik apie dieną moters gyvenime, bet ir apie gyvenimo cikliškumą, kurį išformina sezonų kaita.

Paroda veikia iki liepos 21 d.
Nacionalinė „Grand Palais“ galerija
(Generalo Eizenhauerio aveniu 3, Paryžius)
Daugiau informacijos: www.grandpalais.fr

Bill Viola, „Katerinos kambarys“, fragmentas. 2001 m.

ir žemė“ (1992) sudaro du monitoriai. Vienam iš jų – senos, mirstančios moters atvaizdas; priešais ji – putlus gyvybingas kūdikis. Bevrodinis monitorių paviršius leidžia nespalvotiesiems vaizdiniams susilieti, pažvelgus įdėmniai, senosios moters portrete regimas kūdikio atspindys ir atvirkštai. Lyg toje Marcelijaus Martinaicio baladėje apie Kukučio trobą: „Tai turiu trobą – dviem gaisais: vienam – dar gyvas vaikštau, o

bėdamas apie kiną kaip raiškos priemonę, McLuhanas aiškina, kad suteikdamas galimybę manipulioti greičio ir laiko konцепcijomis kinas transformuoja „sekos ir ryšių pasaulį į kūrybiškų konfigūracijų ir struktūrų pasaulį“. Violas pasirinkimas ir lojalumas videotechnikai puikiai iliustruoja McLuhano teiginius ir liudija apie tai, kad raiškos priemonės pasirinkimas nulemia perteikiamų „žmogiškųjų santykų

gas“ (1998), leidžiantis stebeti miegančią vyrą, asocijuojasi su Andy Warholo „Miegus“ (1963) – 6 valandas trunkančioje begarsėje filmo juosteje menininkas taip pat tyrinėja žmogaus miegą. Kita vertus, Violas savo darbuose kategoriskai neatmetta naratyvinės dimensijos. Kai kuriose jo instaliacijose egzistuoja akivaizdus siužetas, o sulėtintas veiksmo tempas paaštrina intrigą, padidina taip ilgai lauktos kulmina-

Žanro diktatūra

Nauji filmai – „Vestuvų čempionatas“

Gediminas Kukta

Ispanų režisierius Danielis Sánchezas Arévalo, „*Vestuvų čempionatas*“ („La gran familia española“, Ispanija, 2013) pasakoja ne vieną kartą kituose filmuose, dažniausiai – Holivudo, matytą istoriją. Didelę gražią šeimą į vieną viltį suburia koks nors įvykis. Vestuvės, laidotuvės, jubiliejus, krikštynos – progos gali variuoti. Kurį laiką viskas klojas raimai, taikiai ir pagal planą. Tačiau greitai pradeda aiškėti, kad už pavzdingos šeimos fasado dedasi nelabai gražūs dalykai. Prasiveržia namiskių nuoskaudos, pyktis, pavydas, neapykanta, slopinti troškimai ar aistros, į dienos šviesą išskyla ilgai slėptos paslaptys ir melagystės. Šventė visiems tampa dideliai išbandymu. Sukrečiančiu terapijos seansu, po kurio nebebūna taip, kaip buvo anksčiau, arba atvirkšciai – viskas grįžta į senas, tik siok tiek kitaip nūstestas vėžes. Tačiau svarbiausia, namiškiai (dar karta) supranta, kad gyvenime svarbiausias dalykas – šeima. Tokią fundamentalią, bet dažnai iki saldaus sentimentalumo supaprastintą ištarmę mums bando įrodity holivudinės romantinės komedijos.

„Vestuvų čempionate“ tokia

progas tampa jauniausio iš penkių brolių – aštuoniolikmečio Efraimo – vestuvės. Iš tėvo rančą, kur vyks ceremonija, atvažiuoja keturi jaunojo broliai. Vyriausasis Adamas – prislėgtas, nuo depresijos ir nepasitikėjimo kenčiantis vienišas tėvas, augina paauglę dukrą, filmo pradžioje jam tiesiai šviesiai pasakančią, kad mano esanti lesbietė. Adamas nutars išduoti šeimą ir pabėgti su tėvo auksu. Antrasis iš brolių – nuoširdus, jautrus ir protiškai atsilikęs Bendžaminas. Jam labiausiai patinka sūrio kvapas, skonis ir pasakojimai apie jį. Didelę filmo dalį jis neturės ką veikti, bet vėliau paaiškės, kad Bendžaminas vienintelis žino visas šeimos paslaptis. Kiti du broliai – gražuoliukai Kalebas ir Danielis – atrodo bene artimiausi, tačiau tarpusavje konkuruojantys. Kalebas kadais mylio merginą, su kuria dabar draugauja Danielis. Po truputį tarp brolių brės įtampa, kuri, aišku, prasiverš santykį aiškinimuisi kumščiais. Spalvingą kompaniją papildo visus mylinčiai ir visų mylimas tėvas. Ne pačios geriausios sveikatos, jis vis dar svajoja, kad šeima vėl bus kartu, tercikia, kad grįžtų jį seniai palikusi žmona. Įsimintinų tipų netrūksta, komiškumas užtikrintas.

Tačiau vestuvės – ne vienintelė šventė. Tą pačią dieną ispanų rinktinė žaidžia Pasaulio futbolo čempionato finale. Futbolas ispanams, kaip lietuviams krepšinis, – šventas dalykas, todėl rengti vestutes tą pačią dieną – ne pats geriausias sprendimas. Tačiau iš pradžių Efraimas nepaiso nei atkalbinčiumi, nei likimo ženklu, sakantį viena – neves. Vis dėlto jaunelis greit įsitikins, kad ženklu reikia paisyti. Vestuvų ceremonija žlugs. Efraimas supras višą laiką mylėjés nuotakos seserį, svečiai žiūrės futbolą, du broliai aiškinis santykius, o vyriausasis bandys apšvarinti tėvą ir dingti.

Žodžiu, vyks komiška suirutė, kuriuoje, kaip dera panasioms komedijoms, laiko kickvienam paskirstyta po lygiai. Be to, kartkartėmis išterpią trumpi episodai, kuriuose veikia privalomieji antraplanių personažai. Jie gali nekalbėti, kaip negrabs, gérimus laistantis padavėjas, kurį suvaidino paskutiniajame Pedro Almodóvaro filme „Aštakia susijaudinusi“ žaviai maičsis Raúlis Arévalo. Arba išberti per kelią sekundes monologą ir dingti iš ekrano, kaip koketiška brolių pusės. Galų gale viskas tvarkingai išrišama. Kickvienas susitaiko su likimu, savimi ir aplinkiniais. Tokia

„Vestuvų čempionate“

Arévalo rodo, kad šeimos gyvenimas – ne Holivudo scenarijus, pagal kuri galima gyventi ir kuriame garantuojama „ilgai ir laimingai“ akimirka. Jaunelio vestuvės žlunga, broliai vos nesusipyksta amžiams, visus sukrečia pablogėjusi tėvo sveikata. Komiškų ir dramatiškų situacijų serijoje, kuo šis filmas iš tiesų iš tėra, išvada apie nesurežiuojamą, neholivudinę realybę visai graži. Visa kita, deja, diktuoja žanras, kuriam režisierius, man rodos, per lengvai pasiduoda.

Tačiau Holivudas apie save primena ne tik panašiu siužetu ir klijemis. Jis daro įtaką herojų gyvenimams. „Vestuvų čempionatas“ prasideda scena, kai mažiukas Efraimas žiūri mylimausią tėvų filmą – 1954 m. Stanley Doneno miuziklą „Septynių nuotakos septyniems broliams“. Tėvams jis taip patiko, jog gimusių sūnūs nutarė pavadinoti septynių miuziklo brolių vardais, tai yra – pagal abėcėlę. Tačiau sulaukė tik penkių atžalų. Kad eiliukumas būtų atitaisytas, vyriausasis Adamas dukrai išrinko Fran vardą (nuo vyriško vardo – Frankas). Taip netiesiogiai paaiškinamas ir jos berniukšumas.

Vis dėlto vestuvės įvyksta, tačiau jau ne herojų tikrovėje, o televizoriaus ekrane. Pabaigoje visi sueina krūvą (kaip ir tauta po futbolininkų pergalės), susitaiko ir supranta jau minėtą tiesą. Namiškiai žiūri „Septynių nuotakos septyniems broliams“, kur finale skambia: „Skelbiu jus vyru ir žmona.“ Taip baigiasi abu filmai. Tvarka sugržta.

Kad nebūtume gyvuliai nerai luoti

Nauji filmai – „Ūcia lylia“

Agnė Mackevičiūtė

Penktadienį „Skalvijos“ kino centro palangės nuklojo ne tik furetams išprastas sūris ir vynas, bet ir bandelės, pienas: Tarptautinės šeimos dienos proga gausiai susirinkusiomis mamoms iš jų mažyliams buvo pristatytas naujausias, vienuoliktas Lietuvų liaudies kultūros centro serijos „Gyvoji tradicija“ filmas apie vaikų auginimo tradicijas Lietuvoje – „Ūcia lylia“.

Šis 42 minučių trukmės dokumentinis režisieriaus Miko Žukausko eskizas susideda iš kelių skyrių – štrichų apie vaiko laukimą, gimydą, migydą, žaidinimą, žaislus. Kadras su kickviena tema pasiskančiomis, liaudies išmintį ir prietarus porinančiomis garbingo amžiaus, bet akių šviesos nepradarusiomis moterimis keičia tyliai besišypsantys, o kartais savo gudragalviškumą atvirai demonstruojantys vaikai, pavyzdžiu, filmavimo grupei dėstantys, kad „gimi“ kopūste yra mitas – žmogus auga pilve, tada gimsta ir toliau auga. Auga, auga, o užauges paseineja ir numiršta.“ Stambiu planu nufilmuotų močiučių ir vaikučių veidų serija (jų grožį atskleidė operatörius Narvydas Naujalis) sukuria iðilišką, smagą nuotaiką, kurios re-alumu, įmanomumų bandoma įti-

kinti fiksujant kelių šiuolaikinių, tačiau liaudiškomis vaikų auginimo tradicijomis besidominčių šeimų portretus. Derėtų pasakyti, kad ypač daug dėmesio skiriamas jauniems tėvams (t.y. vyrams): atstovaudami dabarciai ir žiūrėdami tiešiai į kamерą, gausiausiai kalba ir tėvystės džiaugsmais dalinasi būtent jie („pažaidus nuotaika pasitaiso ir vaikeliui, ir tėveliui“), šiuolaikinės motinos filme dažniau žiūri ne į kamerą, o į vaikus arba dainuoja, žodžiu, viešaisiais ryšiais neužsiiminėja. Todėl gal nebūtų didelė klaida „Ūcia lylia“ pavadinti vaikų auginimo tradicijų puoselėjimo reklama, ypač vyramas (kurių seanse, be abe-

jo, buvo mažai). Šią nuomonę parremtų ir režisieriaus reakcija į žiūrovės pastabą, esą filme pritrūko kitos, tamseňs realybės pusės, galbūt galėjusios dar labiau išryškinti vaikü auginimo laimę: „Tai propagandinis filmas, todėl ir nebuvo socialinių problemų.“

Projekto sumanytojai ir scenarijus autorei Jūratėi Šemetaitėi svarbiausia buvo „sudaryti įspūdį apie nepaprastą santykį su vaikais“. Režisierius sakėsi kurdamas filmą suvokęs, kad didžiausia vertybė – pašnekovai, todėl atsisakė užkadrinio balso ir stengėsi kuo mažiau kūstis. Atsargus, pagarbibus santykis išties jaučiamas – kadre neatsiranda ir kalbė-

tojų pavardžių, žiūrovo dėmesys neblaškomas, leidžiamas įžiūrėti į veidus, klausytis žodžių. Vytauto Valiūno muzika neužgžia, neiliustruoja, kuria meditatyvia nuotaiką.

Vis dėlto šiame trumpučiame filme („Jau baigesi? Nesamonė!“, – užsidegus šviesoms iškart sureagavo vienas penkiometis žiūrovės) buvo ir nereikšmingų kadru, vadina-mujų televizinių „dengimų“, kurie reiškė per mažai, kad ir pasikartojantys tradicinių namų fasadai, medžiai (net jei medžiai lietuviams yra svarbūs). Kai kurių vaizdų prasmė tiesiog neaiški: ant liepto, prie upės dainuoja moterys, kamera nusisuka į upės tékme, joje išryškėja vandenų čiuožikai ir ties čiuožikais ilgam sustingstama. Po filmo unisonu pasipylę klausimai, ką turėjo reikisti sie čiuožikai, parodė, kad žiūrovų (vaizduose ieškančių prasmės) pasitikėjimą užsitarauti kūrėjams pavyko, tačiau praziopsota galimybė kalbėti simboliškiai, konceptualiai ir tokiu būdu propagandinę mintį nuskaidrinti, sustiprinti. Kitas pavyzdys – pirmają, vaiko laukimo, temą lydėjo įspūdingas visu ūgiu filmuojamos, besišypsančios, besilaikančios, trumpa suknė vilkinčios jaunos moters kadras, tarsi teigiantis, kad „viskas gerai, dabar kitokie drabužiai, tačiau prasmingo gyveni-

mo tradicijos tēsiomos“. Todėl darėsi įdomu, kaip vizualiai bus išspręstos (jei apskritai bus sprendžiamos) kitos temos. Tačiau šia galimybe taip pat nebuvo pasinaudota, nes vėlesnės „uzsklandėlės“ stilistika nesusijusios, o kartais net truputį nevykusios (gimimo temą lydėjo stambus kūdikio veidas, žaidinimą iliustravo kadru kiek nejaukiai sustojusios šeimos portretas, žaislų temą – su vaisiais béginėjantis režisierius asistentas). Matyt, jaunas režisierius geba užmegztį santykį su žiūrovu, sudominti, tačiau dar gerai nesuvioka savo galių, todėl jomis nepasinaudoją.

Reikšmingas pasirodė vienos pakotojų aiškinimas apie gyvulį nerai luoti: „Tai toks gyvulys, kuriam piemenys gandydam nedažinavo, todėl jis liko truputį nenuovokus, durnas. Dainos reikia gyvuliu, o vaikeliui – tuo labiau.“ Lopšinės pavadinimą pasiskolinęs filmas „Ūcia lylia“ taip pat atlieka raliaivimo, edukacinę funkciją. Todėl norėtusi LLKC palinkėti ir toliau rengti viešus leidžiamų DVD pristatymus (šis buvo pirmasis), kad į peržiūras užklstyta daugiau raliaivimo reikalingų žiūrovų ir filmų atsidurtų ne tik asmeninėse piemenu folkloristų bibliotekose, bet pasklistų plačiau, nes yra ką pamatyti.

Kuris esi gelmėje

Nauji filmai – „Godzila“

Živilė Pipintė

Holivudas neatsisako minties švesti liaudies masių, nesvarbu, kokiame žemyne jos gyventų. Paskutiniai metais šiam tikslui dažnai pasirenkamos katastrofų, siaubo, apokaliptinio filmo konvencijos. Tai suprantama, nes kalbėdami apie grėsmę žmonijai tokie filmai paprastai aiškina ekologiško gyvenimo taisykles. Jauno britų režisierius Garetho Edwardso, „Godzila“ („Godzilla“, JAV, 2014) – iš tokių švietėjiškų filmų. Ekologišką mintį apie būtiną gamtos ir žmonių pusiausvyrą filme be žodžių išdėsto gelmių pabaisa Godzila. Pabaisos elgesį žūrovams paaiškina japonų mokslininkas daktaras Serizava (Ken Watanabe). 10-ojo dešimtmecio pabaigoje Filipinuose aptikęs nežinomas pabaisos kiaušinių, mokslininkas 15 metų augina tą pabaissi kokone, kuris įkurdintas Japonijoje, sugriaudėje atominėje elektrinėje. Tai nėra atsitiktinumas, nes pabaissa maitinasi atomine energija. Tačiau ateina diena, kai pabaissa subrėsta ir nuspindžia keliauti pas patelę, kuri ištrūko iš atominių atsargų saugyklas Nevadoje.

Kokonas – valstybės saugoma pa-

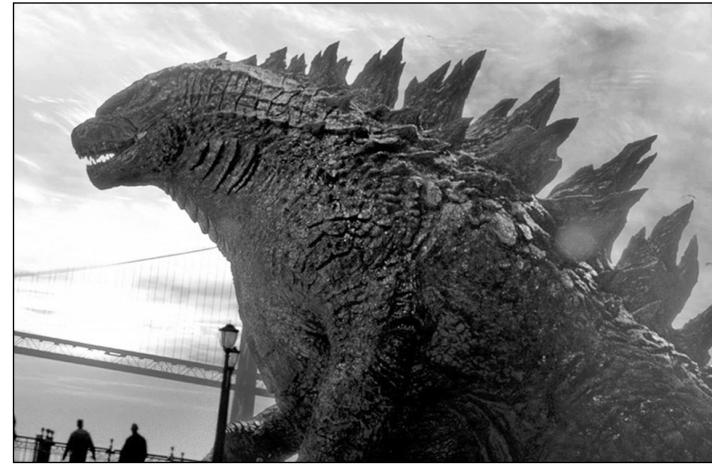
slaptis, tačiau prie jos priartėja amerikietis mokslininkas Džo Brodis (Bryan Cranston). Kadaisi jis dirbo elektrinėje, čia prarado žmoną (ją suvaidinusi Juliette Binoche ekrane pasirodo tik keliomis minutėmis) ir net po penkiolikos metų negali patikėti oficialiomis elektrinės katastrofos priežastimis. Todėl mokslininkas nuolat pažeidžia sau-gomos zonos ribas. Tėvo gelbėti į Japoniją atvyksta sūnus Fordas (Aaronas Tayloras-Johnsonas suvaidino Vronskį naujausioje britų „Anos Kareninos“ ekranciijoje). Fordas – profesionalus karys, bombų nukenksminimo specialistas, tikras raumenų kalnas. Galima nuausti, kad netrukus jo profesiniai sugebėjimi bus labai naudingi.

Edwardsas stengiasi kuo ilgiau atidėti Godzilos pasirodymą. Šis vien populiariausias masinės kultūros personažas pirmąkart ekranoje pasirodė 1954 metais. Tada japonams jis buvo atominės bombos metafora. Edwardsas apie tai primena jau pirmuojuose filmo kadruose Serizavai į rankas įdėdamas 1945 m. rugpjūčio 6 d. sustojus mokslininko tėvo laikrodį – jis buvo atominio sprogimo Hiroshima auka.

Godzila iškart sulaukė popula-

rumo ne tik gimtojoje Japonijoje, bet ir visame pasaulyje ir, galima sa-kyti, nuolat multiplikuojama (filmuose, komiksuse, reklamoje ir pan.) tapo teigiamu masinės kultūros personažu. Manau, kaip tik todėl sužlugo Rolando Emmericho 1998 m. sukurtas filmas „Godzila“, kuriame pabaisa siautėjo Niujorke. Edwardsas pasielgė kitaip. Būtent Godzila jo filme saugo ekologinę Žemės pusiausvyrą ir nori sunaikinti grėsmę keliančias pabaisas. Finalinę jų trijų kova – tikrai išpūdinga, nors, jei atvirai, visa tie kompiuteriniai triukai atrodo šimtakart matyt. Senieji filmai, kuriuose buvo naudojami maketai, vis dėlto liudi-jo ne tik ribotas žmogaus galimybės, bet ir jo fantaziją. Kompiuteriams ribų nėra, bet fantazijos aiškiai stin- ga. Todėl žiūrint iš galų Godzilos ir pabaissi kovą lieka laiko prisiminti ir apie transformerius, ir apie Super-meną, ir dar daugybę kitų kompiuterinių didvyrių kovų. Edwardsas stengiasi kovą parodyti kuo išpūdin-giau, panardindamas ją į tamsos gau-biamus San Fransisko griuvėsius.

Tačiau tai tik sudedamoji šios pa-sakos dalis, o pasakojimo taisykles Edwardsas išmano puikiai. „Godzi-la“ skirta visai šeimai, todėl kita pa-

„Godzila“

grindinė filmo mintis susieta būtent su ja. Fordui didžiausia vertybė yra žmona ir sūnelis, todėl už juos jis kausis iki galio. Sentimentali ir be galio idiliška šeimos susijungimo scena pabaissi sugriautame San Fransiske visai logiška. Ji atitinka daugumos paskutinių metų amerikių filmų apie Žemei grasinančias katastrofas mintį, kad svarbiausia visuomenės atspara yra meilė šeimai ir tėvynei. Tėvynę „Godzilo“ įkūnija kariuomenė ir generolai, bandantys apsaugoti šalies gyventojus nuo iškilusių pavojų. Beje, kaip tik kariuomenės vadai iš pra-džių ir nesuvokia, kad Godzila – jų sajungininkas. Bet tai suprantama, nes kariuomenė – konservatyviausia bet kokios visuomenės dalis. Ne tik amerikių.

Edwardsas įrodo, kad gali apginti ne tik gerą Godzilos, bet ir Steveno Spielbergo, George'o Lucaso išau-

Rodo TV

Apie kartojimų naudą

Šiemet lenkiškai pasirodžiusios Romano Polanskio biografijos au-torius Paulas Werneris išsamiai apa-rašo filmo „Klaikus išbandymas“ (TVI, švvakar, 23 d. 23.05) atsiradimo aplinkybes, neslėpdamas, kad šis ne pats sekmingiausias režisie-riaujas filmas pirmiausia buvo bandy-mas išbristi iš kurybinės krizės, į kuria jstumė prieš tai sukurty „Piratai“. Penkiasdešimtmmetis Polanskis „Pi-ratais“ bandė ne tik atkurti pašlijusių karjerą, bet ir atgaivinti pamirštą žanrą, tačiau filmas finansiškai sužlugo. Pasiūlyma kurti filmą Paryžiuje iš Holivudo buvo nelauktas, tai tas retas atvejis, kai Polanskui nereikėjo ieškoti nei studijos, nei biudžeto, tačiau jis neturėjo scenarijaus. Gavęs pasiūlymą, režisierius kartu su Gérard'u Brachu sėdo ra-šyti scenarijaus, kuris iš pradžių vadino „The Paris Project“. Tai pasako-jimas apie amerikietį kardiologą, kuris kartu su žmona atvyksta į simpoziumą Paryžiuje – čia prieš dvidešimt metų abu leido medaus mē-neši. Tačiau oro uoste sukeistas lagaminas šią kelionę paverčia iš-bandymu, mat svetimame lagamine, kuris atsidūrė gydytojo rankose, yra atominius užtaisais. Jį medžioja arba-i ir Izraelio žvalgyba. Nusikaltelių įkaite tampa amerikiečio žmona ir šis, nesulaukęs oficialių institucijų pagalbos, nusprenzia pats ją surasti. Pakeliui gydytojas susipažsta su gražuoju sukeisto lagamino savininku, kurį suvaidino būsimoji Polanskio žmona Emmanuelle Seigner. Kad Harrisonas Fordas įkūnys kardiolo-gą, nesitikėjo nė pats Polanskis: ak-

torius atlydėjo į Paryžių savo nėščią žmoną – scenaristę Melissą Mathison, kuriai Stevenas Spielbergas bu-vò pavedės aptarti su Polanskui „Tintino nuotykių“ ekranciājā. „Klaikaus išbandymo“ scenarijaus dar nebuvo, bet Polanskis per dvi valandas suvaidino Fordui visą bū-simą filmą. Aktoriui tai padarė mil-zinišką išpūdį.

„Klaikus išbandymas“ filmuotas ne tik Paryžiuje, bet ir „Studios De Boulogne“ paviljonuose, kur buvo pastatyti Polanskio pamėgtos dis-kotekos dekoracijos. 1987 metai, kai buvo kuriama filmas, – keistas kino istorijos tarpsnis. Tais metais daugiausia „Oskaru“ gavo Bernardo Bertolucci „Paskutinis imperatorius“, kuris netrukus bus paskelbtas vienu postmodernistinio kino pranašu, bet ši kryptis dar tik for-mavosi, o žiūrovai mėgavosi „Mir-tinu ginklu“, Kanai apdovanojo Mauric'o Pialat „Po šetono saule“, Venecija – Alaino Resnais filmą „Iki pasimatymo, vaikai“, Berlynas – Gle-bo Panfilovo „Temą“, liudijusių šalyje prasidėjusių „perestroiką“.

Tačiau jau buvo baigtas netrukus visus priversiantis diskutuoti Adriano Lyne'o „Fataliskas potraukis“. Kažkuo panašiu į pastarajį filmą galėjo tapti ir „Klaikus išbandymas“, jei Polanskis būtu surizikavęs, pa-bandęs nustebinti ar net šokiruoti sa-vo žiūrovus. Tačiau jis pasirinko Alfredo Hitchcocko „išrasto“ trilerio stilizaciją. Originalus filmo pavadinimas „Frantic“ – nuoroda į priešpas-kuinį Hitchcocko filmą „Frenzy“, nors siužetas labiau primena anks-testinius meistro filmus „Vyras, ku-ris žinojo per daug“ ir „I Šiaurę per Šiaurės Vakarus“. Esant tokiai ali-

zijų gausai, suprantama, kad epizo-de turėjo pasirodyti ir pats Polans-kis; jis suvaidino taksistą, kuris naktį duoda gydytojui degtukus. Kita ver-tus, aliužios ir citatos vėliau leido ir „Klaikų išbandymą“ vadinti post-modernistiniu, nors pats Polanskis netrukus suprato, kad jo trileris pra-silenkė su laiko dvasia.

Tiksliai pertekinta laiko dvasia, ko gero, ir yra tai, ko laukiame iš di-džiųjų meistrų. Kad jie įžvelgs, iprasmins, pavers matoma tai, kas dar tik tyro ore, netapo pasakojimu, stiliumi ar apibendrinimu. Tokių filmų negali būti daug, todėl dažniausiai lieka tenkintis gausio-mis imitacijomis. Dabar didžioji dauguma filmų vadiniams trileriais. Tad trumpai apie kelis, dar televizi-jų „nenugrotus“. 2012 m. Craig Vi-veiroso sukurto „Skoliniuko“ (BTV, 23 d. 21.30) herojus yra devyniolik-metis Adamas, kuriam darbą pasiū-lo gudrus patėvis ir gangsteris. Vai-kino laukia dvidešimt keturių valandų kelionė į žmogžudysčių, prekybos seksu ir keršto pasauli kartu su samdomu žudiku Rojumi. Mane ši kelionė sudomino tuo, kad žudiką vaidina puikus britų aktorius Timas Rothas.

Kitokias dvidešimt keturių valandas siūlo Billy O'Brienas filme „Izoliacija“ (BTV, 24 d. 23.15). Šio herojus – apleistos fermos Airijoje savininkas – sutinka dalyvauti gene-tiniame eksperimente ir leidžia atlikti bandymus su savo karvėmis. Eksperimentas, žinoma, nepavyks-ta ir penki feromoje esantys žmonės tampa situacijos įkaitais.

Stevenas Frearsas, kaip ir Polanskis, nekuria tik šedevrų. 2012 m. jo sukurta „Statyk už mėgstamiausią“

„Klaikus išbandymas“

(LNK, 23 d. 22.15) liko nepastebėtas, man regis, net režisieriaus ger-bėjų. Tie, kurieems Frearsas sukelia asociacijų su meistriška ir šimtu procentų anglų „Karaliene“, be abejio, nusivils sužinoję, kad „Statyk už mėgstamiausią“ veiksmas vyksta Las Vegase, kur atsiduria jau-na filmo herojė. Ji gauna darbą ne-legalioje bukmekerių kontoroje. Sukčiai dar ir genialūs matematikai, vieną šios faunos astostovų suvaidino Bruce'as Willis, bet filmas ne apie juos, o apie jauną optimizmu trykštančią merginą Bet (Rebecca Hall), kuri nusprendė iš esmės pakeisti gy-venimą. Norite tikėkite, norite ne, bet jai pasiseks.

Man atrodo, kad televizijos rodo tiek daug senų filmų ir juos nuolat kartoja ne todėl, kad nesugeba nu-sipirkti naujų. Ne, jos rūpinasi mū-sų psichine sveikata, nes žino, kad tokie kartojimai įtvirtina pasitikėjimą realybė ir skatinia kartais visai sveikatai palankią nostalgiją. Kiek kartų jau tik Lietuvoje užaugo ir su-brendo su vokiečių serialu „Senis“?

Net neabejoju, kad kiekvienas yk-ekrane pamatę pažįstamus veidus še-žiūrovai nusiramina supratę, jog chaotiškame pasaulyje dar liko šis tas pastovaus.

Ateinančią savaitę ir aš atsidu-siu nostalgijai, mat BT (26 d. 21.30) rodys Jameso Foley filmą „Koru-mpuotasis“ (1999), o LNK (29 d. 22.10) – Antoine'o Fuqua „Sukeistus žudi-kus“ (1998). Juose pagrindinius vaidmenis sukončia kinų aktorius Chow Yun-Fat. Beje, „Sukeisti žudi-kai“, kur jis suvaidino samdomą žudiką, neįvykdžiusi užduoties – nu-žudyti policininką, yra pirmasis aktoriaus vaidmuo JAV „Korumpuo-tame“ jis jau vaidino policininką.

Kai atradau Honkongo kiną ir pradėjau žavėtis Johno Woo filmais, Chow Yun-Fat man tapo ryškiausia to kino žvaigžde. Kiek vėliau supratau, kad nesu tokis vienintelis. Kitą savo talento gerbėją Quentiną Tarantino aktorius įkvėpė sukončia „Pa-siutusius šunis“.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Parodos	Galerija „Kairė-dešinė“ <i>Latako g. 3</i> iki 31 d. – Rasos Dočkutės (1938–2012) paroda „Pavasaris“ Rimanto Dūdos meninės knygrystės paroda	Pylimo galerija <i>Pylimo g. 30</i> iki 31 d. – paroda „Tapybos pavasaris“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS			
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija iki VI. 1 d. – Kęstučio Zapkaus (Niujorkas) retrospektiva Paroda „Šviesos“ (Aidas Bareikis, Patricija Jurkšaitytė ir Žilvinas Kempinas)			
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Oršos mūšio 500-ujų metinių minėjimo paroda „Oršos mūšis“ Stases Mičelytės (1925–2011) dailės kolekcijos paroda „Pilnates langai“			
Radvilų rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Europos dailė XVI–XIX a. Dubingių ir Biržų kunigaikštiai Radvilos Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas iki VI. 1 d. – paroda „Senųjų ikonų paslaptys. Andrejaus Balyko ikonų kolekcija: pagrobta, grąžinta, papildyta“			
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3A</i> Leonardo Tuleikio paroda „Tapybos atspindžiai“			
Vytauto Kasiulio dailės muziejus <i>A. Goštauto g. 1</i> Vytauto Kasiulio kūrių kolekcija Paroda „Vilniaus ženkli“			
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas <i>Arsenalo g. 1</i> Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Muziejus ir kolekcininkas: Gedimino Petraičio išeivijos dailės kolekcija ir Zigfrido Jankausko lietuvištiui sidabro dirbinių kolekcija“ Paroda „Tradicinius audimas: spalva ir ornamentas“			
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antroji-šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>			
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Senosios liturginės tekstilės paroda „Šilkas ir auksas“			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 24 d. – Sergejaus Isupovo paroda „Ten ir čia“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> iki 31 d. – Reginos Sipavičiūtės paroda „Praėjusio amžiaus siuvinėjimai“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židiny“ <i>Dominikanų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Telšių galerija <i>Kęstučio g. 3</i> „Dizaino savaitė“. Vilniaus dailės akademijos, Telšių fakulteto, Baldų dizaino ir restauravimo studentų darbų paroda „Eksperimentinė laboratorija“ iki VI. 1 d. – paroda „Correspondances croisees“ („Susirašinėjimų kryžkelės“)			
Galerija „Kairė-dešinė“ <i>Latako g. 3</i> iki 31 d. – Rasos Dočkutės (1938–2012) paroda „Pavasaris“ Rimanto Dūdos meninės knygrystės paroda			
Meno projektų erdvė „Malonioji 6“ <i>Malonioji g. 6</i> Tomo Martišausko paroda „ar / arba“			
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> Franzo Westo ir Barbaros Kapustos paroda „Sleepwalking III“			
Galerija „Aidas“ <i>Trakų g. 13</i> Neringos Žukauskaitės paroda „Asmeniška“			
„Vilniaus“ fotografijos galerija <i>Stiklių g. 4</i> Martino Strankos (Čekija) fotografijų paroda „Mono“			
Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> iki 31 d. – jaunųjų menininkų paroda „Sezonas‘4“			
Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> Eriko Varno darbų paroda „Štrichas ir forma: in posterum“			
Galerija „Arka“ <i>Aušros Vartų g. 7</i> iki 31 d. – tarptautinė stiklo meno paroda „2D“			
Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> Mariaus Jonučio paroda			
Lietuvos dailininkų sajungos galerija <i>Vokiečių g. 2</i> Vilmanto Marcinkevičiaus tapybos paroda „Der Traum: nelies mano sapnų“			
Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17</i> Francine Oeyen personalinė darbų paroda „Kartono juvelyrika“			
Galerija „Vitražo manufaktūra“ <i>Stiklių g. 6</i> Miglės Grigutytės ir Pauliaus Šliaupos videoinstaliacija „Cycle“			
„Juškų gallery“ <i>B. Radvilaitys g. 6B</i> iki 30 d. – paroda „Figūra, figūros, figūrai“			
Galerija „Kunstkamera“ <i>Ligoninės g. 4</i> iki 24 d. – paroda „Ivadas į žaliai“			
Teatro, muzikos ir kino muziejus <i>Vilniaus g. 41</i> iki 31 d. – paroda iš Salvadoro Dali kūrinų kolekcijos „Materialusis surrealizmas“			
Jono Meko vizualiųjų menų centras <i>Gynėjų g. 14</i> Kristinos Inčiūraitės paroda „Bevardė valanda“			
Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> Thaddeus Romer (Kanada) fotografijų paroda „Malibā“, skirta Tarptautinei Afrikos dienai			
Lietuvos Respublikos Seimas <i>Gedimino pr. 53</i> Radvilės Tijūnelytės darbų paroda			
Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija „Vėjas“ <i>Vilniaus g. 39</i> Paroda „Ką aš žinau apie Norvegiją“, skirta Norvegijos Konstitucijos 200-osioms metinėms paminėti			
Galerija „Keramikos muziejus“ <i>Rotušės a. 15</i> nuo 23 d. – Sergejaus Isupovo kūrybinių dirbtuvinių „Figūrinė skulptūra ir dekoras“ paroda			
Ryšių istorijos muziejus <i>Rotušės a. 19</i> „Menas senuojuose Lietuvos dvaruose“ Sarė (Prancūzija) tapybos paroda			
Dailės galerija <i>Vilniaus g. 245</i> XX Lietuvos mokinų dailės olimpiados			
Dailė			
			Idomiai, muzikaliai, talentingai jungdama kultūrines nuorodas dirba šiuolaikinio meno atstovė Kristina Inčiūraitė. Ši kart Jono Meko vizualiųjų menų centre (Gynėjų g. 14, Vilnius) ji pristato parodą „Bevardė valanda“, kuri veiks iki birželio 4 d. Parodos rakažodžiai: rankos judeSys, LGBT bendruomenės krepšinio komanda, disciplinuoto žvilgsnio kritika, laiko tyrimas.
Muzika			Birželio 2 d. 19 val. Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre Vilniaus festivalio atidarymo proga publikos laukia efektinges Italijos šiuolaikinio šokio trupės „Aterballetto“ pasirodymas. Ši trupė supažindins su vieno žymiausių nūdicos šokių kūrėjų, „Aterballetto“ meno vadovo ir pagrindinio choreografo Mauro Bigonzetti darbais „Come un respiro“ (pagal G.F. Händelio muziką) bei „Rossini cards“ (pagal G. Rossini muziką).
Galerija „Kauno langas“ <i>M. Valančiaus g. 5</i> Gedimino Pašvensko mažosios plastikos kūrinių paroda „Dygus eksponatas“			„Mažosios Lietuvos kultūrinis palikimas“ miesto etapo darbų paroda Šiaulių miesto dailininkų paroda
Kauno fotografijos galerija <i>Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2</i> Marijos Šileikaitės–Čiūirkienės paroda „...iš spalvotų dienų“			PANEVĖŽYS
Galerija „Aukso pjūvis“ <i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i> Vytonto Kasiulio kūrių paroda			Dailės galerija
			Respublikos g. 3
			iki 25 d. – paroda „Aukštaitijos dailė 2014. „Quo vadis?“ Paroda „Tau spreisti“ (iš Panevėžio tarptautinių keramikos simpoziumų kūrinių kolekcijos. Norvegijos ir Švedijos keramika)
DRUSKININKAI			
M.K. Čiurlionio memorialinis muziejus <i>M.K. Čiurlionio g. 35</i> Magdalenos Birutės Stankūnienės (JAV) paroda „Žemynos pasaka“			
V.K. Jonyno galerija <i>M.K. Čiurlionio g. 41</i> Telesforo Valiaus jubiliejinė grafikos paroda „Paskutinis rytas“			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletu teatras			
			23 d. 18.30 – R. Šcedrino „ANA KARENINA“. Dir. – A. Šulčys
			24 d. 19 val. – Londono simfoninio orkestro koncertas. Solistas L. Kavakos (smuikas). Dir. – D. Hardingas. Programoje J. Brahms, G. Mahlerio kūriniai
			25 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKSNOSPARNIS“. Muzikinis vad. ir dir. – M. Staškus
			28 d. 18.30 – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖJAS“. Dir. – A. Soriano (Ispanija)
			31 d. 18.30, VI. 1 d. 12 val. – „Dainų dainelė“
Nacionalinis dramos teatras			
			Didžioji salė
			23 d. 18.30 – K. Binkio „ATŽALYNAS“. Rež. – J. Vaitkus
			24 d. 17 val. – M. Ivaškevičiaus „ŠVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas
			25 d. 12 val. – „PELENÉ“ (pasaulio pasakų motyvais). Rež. – J. Dautartas
			28 d. 18, 21 val. – PREMJERA! LMTA projektas „STABUSIS IR GRAUDUSIS PLANAS B“. Rež. – V. Bareikis
			Mažoji salė
			23 d. 16 val. – J. Balodžio, G. Dapšytės „BARIKADOS“. Rež. – V. Silis
			25 d. 16 val. – S. Turunen „SUDAUŽYTOΣ LIETUVOS NACIONALINIS DRAMOS TEATRAS

ŠIRDIES ISTORIJA". Rež. – S. Turunen	24 d. 18 val. – P. Lagerkvisto „NEŪŽAUGA". Rež. – S. Rubinovas	27 d. 18 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Teatralizuotas koncertas Vaikų gynimo dienai ir Vilnius Karoliniškių muzikos mokyklos 40-mečiui. Koncertuoja Vilnius Karoliniškių muzikos mokyklos solistai ir kolektivai. Solistė A. Krikščiūnaitė (sopranas). Programoje J. Cechanovičiaus, D. Prusevičiaus, J. Gaižausko, M. Baranauskas, E. Griego kūriniai
27 d. 19 val. – M. Nastaravičius	25 d. 18 val. – Molire'o „ŠYKŠTUOLIS, ARBA MELO MOKYKLA". Rež. – A. Pociūnas	30 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTIUA IR PANTAGRUELIS". Rež. – S. Rubinovas
„DEMOKRATIJA" Rež. – P. Ignatavičius	28 d. 18 val. – G. Boccaccio „DEKAMERONAS". Rež. – A. Rubinovas	VI. 1 d. 12 val. – D. Čepauskaitės „LAPĖ IR VIŠTA"
28 d. 19 val. – C. Graužinio „DRASI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)". Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė")	29, 30 d. 18 val. – J. Kunčinio „DAR VIENA MEILĖS STAIGMENA". Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė")	30 d. 14 val. <i>Veisiejų Šv. Jurgio bažnyčioje (Lazdiju r.)</i> , 30 d. 18 val. <i>Lauko scenoje prie Metelių regioninio parko (Lazdiju r.)</i> – „Kol Saulė nusileiš". Čiurlionio kvartetas. Solistė A. Krikščiūnaitė (sopranas). Dalyvauja V. Rumšas (aktorius). Programoje K. Donelaitis, Maironio, V. Mykolaičio-Putino, Just. Marcinkevičiaus, R.M. Rilke's poezija, Tėvo Stanislovo proza, lietuvių ir užsienio kompozitorų muzika styginių kvartetui, J. Naujaliai, A. Kačanauskas, S. Šimkaus, J. Gruodžio, A. Belazaro dainos
29 d. 19 val. – P. Marivaux „DAR VIENA MEILĖS STAIGMENA" Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė")	31 d. 18 val. – „Poezijos pavasario" renginys.	31 d. 18 val. <i>Veisiejų Šv. Jurgio bažnyčioje (Lazdiju r.)</i> , 30 d. 18 val. <i>Lauko scenoje prie Metelių regioninio parko (Lazdiju r.)</i> – „Kol Saulė nusileiš". Čiurlionio kvartetas. Solistė A. Krikščiūnaitė (sopranas). Dalyvauja V. Rumšas (aktorius). Programoje K. Donelaitis, Maironio, V. Mykolaičio-Putino, Just. Marcinkevičiaus, R.M. Rilke's poezija, Tėvo Stanislovo proza, lietuvių ir užsienio kompozitorų muzika styginių kvartetui, J. Naujaliai, A. Kačanauskas, S. Šimkaus, J. Gruodžio, A. Belazaro dainos
„BE ADRESO. BE PAVADINIMO" (pagal J. Kunčinio kūrybą). Rež. ir insc. aut. – I. Pilvelytė (Alytaus miesto teatras)	30 d. 19 val. – „Kamanių šilelis" albumo „Viskas teka" pristatymo koncertas	30 d. 14 val. <i>Veisiejų Šv. Jurgio bažnyčioje (Lazdiju r.)</i> , 30 d. 18 val. <i>Lauko scenoje prie Metelių regioninio parko (Lazdiju r.)</i> – „Kol Saulė nusileiš". Čiurlionio kvartetas. Solistė A. Krikščiūnaitė (sopranas). Dalyvauja V. Rumšas (aktorius). Programoje K. Donelaitis, Maironio, V. Mykolaičio-Putino, Just. Marcinkevičiaus, R.M. Rilke's poezija, Tėvo Stanislovo proza, lietuvių ir užsienio kompozitorų muzika styginių kvartetui, J. Naujaliai, A. Kačanauskas, S. Šimkaus, J. Gruodžio, A. Belazaro dainos
Vilniaus mažasis teatras	Kauno mažasis teatras	VILNIUS
23 d. 18 val. – tarptautinis teatro debiutų festivalis „Tylos!"	25 d. 12 val. – „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS". Rež. – A. Baniūnas	Kotrynos bažnyčia
28 d. 18.30 – „PAŽADÉK, KAD NEIŠEISI PIRMAS" (pagal D. Čepauskaitės pjesę „Pupos"). Rež. – A. Lebeliūnas	28 d. 19 val. – M. Valiuko „SEPTYNIOLIKA". Rež. – E. Prakuliauskaitė-Milinienė	23 d. 18.30 – jungtinis Millikino universiteto ir Mykolo Romerio universiteto koncertas. Dir. – B. Holmes (JAV) ir L. Levinskaitė
29 d. 18.30 – B. Slade „KITAIS METAIS, TUO PAČIU LAIKU". Rež. – A. Lebeliūnas (VšĮ „Laimingi žmonės")	30 d. 19 val. – F. Rame, D. Fo „LAISVOJI PORA". Rež. – R. Januškevičiūtė, A. Baniūnas	26 d. 18 val. – Vilnius Naujosios Vilnios muzikos mokykla ir Lenkijos institutas Vilniuje kviečia į koncertą, skirtą Tarptautinei vaikų gynimo dienai
30 d. 19 val. – grupės „Kamanių šilelis" albumo „Viskas teka" pristatymo koncertas	VI. 1 d. 12 val. – A. Diliytės „AGUONOS ŠOKIS". Rež. – A. Baniūnas	Šv. Jonų bažnyčia
Valstybinis jaunimo teatras	Kauno iėlių teatras	24 d. 18 val. – Vilnius universiteto chorai „Virgo", „Gaudemus" ir „Pro musica" (vad. – R. Gelgotienė). Programoje Pasaulio lietuvių dainų šventės bei studentų šventės „Gaudemus" repertuaras
23 d. 18 val. – H. Ibseno „ŠMÉKLОС". Rež. – A. Jankevičius (Saile 99)	24 d. 12 val. – „ZUIKIO KAPRIZAI". Rež. – A. Stankevičius	Lietuvos muzikų rėmimo fondas
25 d. 12 val. – „RAGANIUKĖ" (pagal O. Preusslerio pasaką). Rež. – E. Jaras	31 d. 12 val. <i>V. ir S. Ratkevičių iėlių muziejuje</i> – „KIŠKIS DRASUOLIS". Rež. – A. Žiurauskas	Stasio Vainiūno namuose
27, 28 d. 18 val. – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS". Rež. – A. Latėnas	VI. 1 d. 12 val. <i>V. ir S. Ratkevičių iėlių muziejuje</i> – „SVĘČIUOSE PAS SKUDURINĘ ONUTE". Rež. – E. Žekienė	27 d. 18 val. – smuiko muzikos koncertas. Griežia D. Šivickienė, V. Dobilienė, I. Kaunaitė ir I. Skuminienė. Fortepijono partiją atlieka L. Haidari. Programoje W.A. Mozart, J. Massenet kūriniai
Teatras „Lélė"	KLAIPÉDA	28 d. 18 val. – Trečadienio vakaras koncertas su kompozitoriumi A. Bražinsku. Dalyvauja pianistas A. Vasiliauskas. Programoje ciklas „Muzikai kiekvienai dienai"
Didžioji salė	Klaipėdos valstybinis dramos teatras	30 d. 17 val. – koncertuoja jaunieji vilniečiai: Vilnius muzikos mokyklos „Lyra" absolventės G. Šimonytė (feita), G. Subotovič (smuikas) ir A. Balzarytė (fortepijonas). Programoje J.S. Bacho, A. Vivaldi, F. Mendelssohno, G. Gershwinio ir kt. kūriniai
25 d. 12 val. – J. Mačiukevičiaus „BITĖ MAJA" (V. Bonzelso knygos „Bitė Maja ir jos nuotykiai" motyvais). Rež. ir dail. – V. Mazūras	23 d. 18 val. <i>Žvejų rūmuose</i> – R. Everett „DEMONAI". Rež. – G. Padegimas	25 d. 18 val. – Šv. Jono Bosko bažnyčioje (Erfurto g. 3) – sakralinės muzikos valanda. A. Liutkutė (sopranas), G. Kvilklys (vargonai), Lietuvos žemės ūkio ministerijos mišrus choras „Dobiliai" (meno vad. ir dir. – G. Vaišnoraitė)
Mažoji salė	Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	31 d. 17 val. – PREMJERA! „TANKUMYNE" (pagal R. Akutagavos novelę). Rež. – R. Kazlas (teatras „cezario grupė")
24 d. 14 val. – „MUZIKINĖ DĖŽUTĖ" (pagal V. Odojevskio pasaką „Miestelis tabokinėje"). Rež. ir dail. – J. Skuratova	25 d. 17 val., 27, 28 d. 12 val. – jaunųjų talentų festivalis „PELENE" (edukacinio projekto „Šokio talentų dirbtuvės" spektaklis)	PAN EVĒŽYS
25 d. 14 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ" (Ž. Gryvos knygelės motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis	31 d. 18.30 – jaunųjų talentų festivalio laureatų ir Mažosios Lietuvos simfoninio orkestro koncertas	Juozo Miltinio dramos teatras
Menų spaustuvė	ŠIAULIAI	23 d. 18 val. – PREMJERA! „NEBYLYS" (pagal J. Tumė-Vaižgantą). Rež. – J. Vaitkus
24 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „ARABIŠKA NAKTIS". Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė")	Šiaulių dramos teatras	24 d. 18 val. – H. Ibseno „NORA". Rež. – S. Račkys
25 d. 11, 14 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „MOZAIKA". Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema")	25 d. 12 val. – „MIKE". Rež. – A. Pociūnas	25 d. 18 val. – MIKE". Rež. – A. Pociūnas
27 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – K. Binkio „SPARNUOTAS MATAS". Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratus")	27 d. 18 val. – PREMJERA! „NEBYLYS" (pagal J. Tumė-Vaižgantą). Rež. – J. Vaitkus	30 d. 17 val. – PREMJERA! „TANKUMYNE" (pagal R. Akutagavos novelę). Rež. – R. Kazlas (teatras „cezario grupė")
28 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „ATVIRAS RATAS". Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratus")	28 d. 17 val. – A. Čechovo „ŽUVĖDRA". Rež. – D. Kazlauskas	Koncertai
29 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „JOBO KNYGA". Rež. – E. Nekrošius (teatras „Meno fortas")	31 d. 17 val. – PREMJERA! G. Morkūno „ŠI NUOMŠIKO GYVENIMO". Rež. – A. Gluskinas	Lietuvos nacionalinė filharmonija
30, 31 d. – respublikinis neįgalinių teatrų festivalis „Begasas"	Koncertai	24 d. 16 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – VGTU akademinių choras „Gabija" (vad. – R. Viškantaitė). Dalyvauja S. Šiaučiulis (fortepijonai), L. Urbikas (saksofonas), V. Rubežas (mušamieji). Renginį veda G. Storpirštis. Programoje J.S. Bacho, V.A. Mozart, A. Vaitkevičiūtės, A. Remesos, G. Kalino, L. Vilkončiaus, F. Viskanto, G. Paškevičiaus ir kt. kūriniai
KAUNAS	Vakarai	25 d. 18 val. – P. Šeferio „MEILĖS ELIKSYRAS". Rež. – A. Lebeliūnas
Kauno dramos teatras	VILNIUS	28 d. 18 val. – <i>Teatro salėje</i> – choras „Kontroverse" (vad. – A. Brugeris, Austrija). Programoje W.A. Mozart, J. Strauss, R. Fendricho ir kt. kūriniai
23 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – A. Škėmos „BALTA DROBULĖ". Rež. – J. Jurašas	Valdovų rūmai	27 d. 19 val. <i>Didžiojoje renesansinėje menėje</i> – gitarinių styginių instrumentų kvartetas „Amber Quartet"
24 d. 15 val. <i>Ilgioje salėje</i> – I. Paliulytės „LIŪDNAS DIEVAS". Rež. – I. Paliulytė	Lietuvos teatro sąjunga	26 d. 18 val. – vakaras, skirtas teatro ir kino aktoriuias J. Kisieliaus atminimui
25 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS". Rež. – A. Areimai		
27 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – N. Tallat Kelpšaitės jubiliejinius koncertas		
27, 28 d. 19 val. <i>Ilgioje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA". Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas		
29 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – I. Turgevė „MĒNUO KAIME". Rež. – V. Tertelis		
30 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – F. von Schillerio „PLĒŠIKAI". Rež. – A. Areimai		
31 d. 12 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – I. Paliulytės „ASTRIDA" (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė		
Kauno kamerinis teatras		
23 d. 18 val. – G. Boccaccio „DEKA-MERONAS". Rež. – A. Rubinovas		

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Arimuos švytėjo delčia : gyvenimo poezija / Česlovas Kalenda ; [ilustravo Jūratė Bagurskienė]. – Kaunas : Naujasis lankas, 2014 (Kaunas : Morkūnas ir Ko). – 151, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas [150] egz. – ISBN 978-9955-03-853-5 (jr.)

Beamžis : novelė / Donatas Čepukas ; [Romualdo Pučeko piešiniai]. – Vilnius : Petro ofsetas, 2014 (Vilnius : Petro ofsetas). – 135, [1] p. : iliustr. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-609-420-353-4 (jr.)

Demonų amžius : proza ir dramaturgija / Saulius Šaltenis. – Vilnius : Tyto alba, 2014 (Vilnius : Standartų sp.). – 295, [1] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-466-019-1 (jr.)

Kita dukra : [detektivinis romanas] / Lisa Gardner ; iš anglų kalbos vertė Vilma Krinevičienė. – Kaunas : Joneta, 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 365, [3] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-447-3 (jr.)

Lietuviškumo ribos : tautinių vertybų kaita XX amžiaus pabaigos – XXI amžiaus pradžios lietuvių (e)migrantų autorių literatūroje : monografija / Virginija Balsevičiūtė-Šlekiienė, Vanda Juknaitė, Žydrėnė Kolevinskienė ... [et al.] ; Lietuvos edukologijos universitetas, Lietuanistikos fakultetas, Lietuvių ir lyginamosios literatūros katedra. – Vilnius : Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2013. – 294, [1] p. – Virš. aut. nenurodyti. – Santr. angl. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-9955-20-925-6 (jr.)

Meilės motyvai : 1949–2013 [metų poezija] / Algirdas Ezerėnas. – Vilnius : [Baltijos kopija] : Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga, 2013 (Vilnius : Baltijos kopija, 2014). – 146, [1] p. – Tiražas [150] egz. – ISBN 978-609-417-077-5

Misteris Gyvnas : romanė / Alessandro Baricco ; iš italių kalbos vertė Pranas Bieliauskas. – Vilnius : Tyto alba, 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 157, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-602-022-1 (jr.)

Nepažistamoji iš Paryžiaus : romanė / Santa Montefiore ; iš anglų kalbos vertė Rimė Rutkūnaitė. – Vilnius : Alma littera, 2014 ([Trebaseleghe], Italija : Grafica Veneta). – 420, [2] p. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-1393-6 (jr.) : [31 Lt 83 ct]

Pavasario balsai / Jonas Mačiulis-Maironis ; [rengėja ir įvadinio teksto autorė Virginija Babonaitė]. – 1920 m. leid. maketo fotogr. kopija. – Kaunas : Naujasis lankas, 2014 (Kaunas : Morkūnas ir Ko). – 246, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-9955-03-851-1 (jr.)

Rinktiniai raštai : 5 tomų / Grigorijus Kanovičius ; [sudarytoja Olga Kanovičienė] : [ilustracijų autorius Markas Kanovičius]. – Vilnius : Tyto alba, 2014. – 5 t. – ISBN 978-609-466-012-2 (jr.)

T. 1 / [iš rusų kalbos vertė Feliksas Vaitiekūnas]. – 2014 (Vilnius : BALTO print.). – 586, [2] p. : iliustr., portr. – Tiražas 1000 egz.

Savaitės filmai

Kaimynai ***

Atrodo, kad gyvenimas pasiekė ir pildosi jų amerikietiška svajonė: Maikas (Seth Rogen) su Kele (Rose Byrne) turi nuostabią dukrytę ir namą priemiestyje. Kai sužino, kad nauji kaimynai bus keliolikos studentų brolija, kuriai vadovauja žavingasis Tedis (Zac Efron), Maikas ir Kelė stengiasi pasinaudoti šia situacija. Tačiau studentų vakarėliai darosi vis garsesni ir abi pusės pradeda ginti savo teritoriją. Kai tampa akivaizdu, kad arba studentai išsikraustys, arba jauni tėvai praras psychinės sveikatos likučius, prasidėda tikras karas. O kare su priemonėmis nesiskaitoma. Nicholaso Stollerio komedija, ko gero, skirta žiūrovams, kurie taip pat nesidžiaugia kaimynais ir trokšta tegu ir simbolikos kompensacijos už savo kančias (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Kita moteris ***

To paties vyro žmona ir meilužė sužino, kad jis joms abiems neįstikimamas su kita moterimi. Trys moterys susivienija, kad atkeršytų neįstikimamam. Nico Cassaveteso komedioje vaidina Cameron Diaz, Leslie Mann, Nikolajus Coster-Waldau, Kate Upton, Donas Johnsonas, Tayloras Kinney'us, Nicki Minaj (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Mešku žemė ****

Prancūzų dokumentininko Guillome'o Vincent'o filmas nukels į Rusijos pakraštį – tolimają Kamčiatką. Tai rudyų lokių karalystė. Kiekvienas jų turi savo rūpesčių: motina nori išmaištinti mažylius ir apsaugoti juos nuo per didelio troškimo ištyrinėti supantį pasaulį, ką tik subrendės patinas – rasti savo vietą tarp suaugusiųjų ir igyti autonomiją, vyrėlesnis – apginti savo teritoriją. Prancūzų kritikai neslėpė pagyrų filmo peizažų bei vaizdų grožiu, bet negailėjo astrių žodžių užkadriniams tekstui, kurį skaito Marion Cotillard, ir ritmu. Kita vertus, prancūzų filmai apie laukinę gamtą visada pasižymėjo ypatinga intonacija ir požiūriu, kuris patraukia ne vieną potencialų ir šio filmo žiūrovą (Prancūzija, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Nebylios dvasios ***

Anglioje, Oksforde, kurtas Johno Pogue'o siaubo filmas pasakoja apie grupę studentų, kurie dalyvauja abejotiname eksperimente. Profesorius Koplandas (Jarred Harris) nori parašyti poltergeisto teoriją, kuri esą bus įmanoma, kai susikaups atitinkama negatyvios žmogaus energijos masė. Tuo tikslu eksperimento dalyviai atlieka bandymus su jauna paciente, kuri atsiduria ties beprotybės riba. Eksperimento nebeįmanoma kontroliuoti, prasidėta įvykiai, kurių pasekmės neprognozuojamos. Taip pat vaidina Samas Claflinas, Erin Richards, Rory Fleck-Byrne'as, Olivia Cooke, Laurie Calvert (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Nojaus laivas ***

Jei pramiegojote tikybos pamokas ar neskaitėte Biblijos, naujame Darreno Aronofsky („Juodoji gulbė“, „Imtinyininkas“) filme sužinosite viską apie Nojaus numatytą didijį tvaną. Išsigandęs savo viziją Nojus (Russell Crowe) pradeda statyti laivą, kuriame tilptų visos gyvūnų rūšys. Vis dėlto tai iš nuotykių filmų gerai pažįstamas personažas – jo raumenys lyg arbūzai, jis gali iškart susigrumti su trimis užpuoliukais, o laisvu nuo didelių darbų laiku šnipinėti kaimyninę gyvenvietę, kad išsitikintų: artėjantis tvanas išgelbės žmoniją nuo blogio. Tačiau nors Holivude niekas neišleis 130 milijonų dolerių, kad būtų iškreiptos tikėjimo dogmos, filmą režisierius kūrė pagal savo komiksą, kuriame sujungė ne tik Biblijos epą, apokritus, bet ir *fantasy* elementus. Todėl daug dėmesio filme skirta herojaus šeimai – žmonai (Jennifer Connelly), sūnumas (Logan Lerman, Douglas Booth), iðukrai (Emma Watson) (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas)

Nors mirk iš gėdos **

Žurnalistės (Elizabeth Banks) svajonėapti žinių vedėja gali žlugti: po vakarėlio mergina atsidiurė tolimate Los Andželė rajone be telefono, automobilio, dokumentų ir pinigų, nors liko 8 valandos iki paties svarbiausio dalykinio susitikimo jos gyvenime. Filmas ir apie tai, kaip vienas klaidingas žingsnis gali sugeriauti gyvenimą. Šiuo atveju tai ne didelė alkoholio dozė, ne automobilio statymas uždraustoje vietoje, net ne pamestas mobilis, o trumputė geltona garsaus modeliuotojo suknelė, kurią filmo herojė vakarėliui pasiskolinio iš draugės. Deja, suknelė sukelia asociacijas su visai kita profesija. Tad šios gana mizoginiškos Steveno Brillo komedijos ištarmė – patarimas kuo mažiau bendrauti su kvaliomis draugėmis. Deja, ko nors daugiau tikėtis nepatartina (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

23–29 d. – Iksmenai: praėjusios ateities dienos (JAV, D. Britanija) – 11.45, 14.45, 18, 21 val.
Mešku žemė (3D, Prancūzija) – 11.15, 13.45, 16.15, 17.45
23–25 d. – Mona (Latvija, Islandija) – 13.45, 18.30, 20.45
23–29 d. – Anglijos karalienė pagrobė mano tėvus (rež. E. Jankauskas) – 12.30, 18.15
29 d. – Ties riba į rytoj (JAV) – 19, 22 val.
23–29 d. – Godzila (3D, JAV, Japonija) – 11.30, 14.45, 18.45, 21.45

Virtuvė Paryžiuje (Rusija) – 15.45, 18.30, 21 val.

Kita moteris (JAV) – 20.30

Viešpatavimas (JAV) – 18 val.

Operacijų „Riešutai“ (3D, JAV) – 11, 13.15, 15.30

23–28 d. – Viešbutis „Grand Budapest“ (JAV, Vokietija) – 17.30

23–29 d. – Operacija „Riešutai“ (JAV) – 12, 14.05, 16.10; Kaimynai (JAV) – 16, 19.30, 21.45

23, 25–28 d. – Nepaprastas žmogus-voras (3D, JAV) – 11.15, 20 val.; 24 d. – 20 val.; 29 d. – 11.15

23–29 d. – Nojaus laivas (3D, JAV) – 14.30, 20.45; Stebuklų namai (Belgija) – 11 val.

Rio 2 (JAV) – 11.45, 13.15, 16.30

Nors mirk iš gėdos (JAV) – 14.15, 19 val.

13 rajonas: plėty rūmai (JAV) – 21.15

23 d. – Gražuolė ir pabaixa (Prancūzija, Vokietija) – 17.30; 25 d. – 20.45

23 d. – Mešku žemė (Prancūzija) – 19.45; 24 d. – 15.45; 25 d. – 15.45; 26 d. – 20.30; 27 d. – 18 val.

23, 28 d. – Ji (JAV) – 21.30; 24 d. – 21.45

23 d. – Laisvės tango (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas) – 18.30; 25 d. – 14.30,

20.30; 26 d. – 20 val.; 28, 29 d. – 18 val.

23 d. – Yves Saint Laurent (Prancūzija) – 20.30;

24 d. – 14.30, 16.30, 18.30; 16 d. – 18 val.

25 d. – 16.30, 18.30; 27 d. – 17.30, 19.30;

28 d. – 20 val.; 29 d. – 16, 20 val.

24, 25 d. – Operacija „Riešutai“ (3D, JAV) – 14 val.

24, 25 d. – Didžioji skruzdėlyčių karalystė (Prancūzija) – 14.15

24 d. – Didis grožis (Italija, Prancūzija) – 16 val.; 29 d. – 20.30

24 d. – Violeta (Prancūzija) – 20.45; 25 d. – 16 val.; 26 d. – 17.45; 28 d. – 20.30; 29 d. – 15 val.

Ozo kino salė

23, 27 d. – Mešku žemė (Prancūzija) – 16.30;

24, 29 d. – 18 val.; 23 d. – Virtuvė Paryžiuje (Rusija) – 18 val.; 28 d. – 17 val.; 29 d. – 16.30

27 d. – Nesamasis laikas (rež. M. Vildžiūnas) – 18 val.

24 d. – Ekskursantė (rež. A. Juzėnas) – 16 val.; 28 d. – 14.30

KAUNAS

Forum Cinemas

23, 24 d. – Iksmenai: praėjusios ateities dienos (JAV, D. Britanija) – 11, 14, 18.45,

21.40, 23.55; 25–29 d. – 11, 14, 18.45, 21.40

23–29 d. – Mešku žemė (3D, Prancūzija) – 10.30, 12.40, 14.50, 17 val.

Anglijos karalienė pagrobė mano tėvus (rež. E. Jankauskas) – 13.30, 17.15

23–25 d. – Mona (Latvija, Islandija) – 18.35,

20.50

29 d. – Ties riba į rytoj (JAV) – 19, 22 val.

23–28 d. – Godzila (3D, JAV, Japonija) – 11.45,

15, 18, 21.10; 29 d. – 11.45, 15, 21.10

Godzila (JAV, Japonija) – 11.45, 15, 21.10

23–29 d. – Operacija „Riešutai“ (JAV) – 10.15,

14.30; Operacija „Riešutai“ (3D, JAV) – 12.20,

16.40

„Mešku žemė“

(Vokietija, Peru) – 17.30 (filmą pristatys kino kritikė A. Kancerevičiūtė)

24 d. – „Skalvijos“ kino akademijos filmų peržiūra – 17, 19.30; 25 d. – 16 val.

Pasaka

23 d. – Viešbutis „Grand Budapest“ (JAV, Vokietija) – 18 val.; 24 d. – 18.45; 25 d. – 18.45,

21.45; 26 d. – 21.30; 27 d. – 18.30; 29 d. – 19.45

23 d. – Mona (Latvija, Islandija) – 20 val.; 24, 25 d. – 19.45; 26, 28 d. – 19.30; 27 d. – 20.45; 29 d. – 21.45

23 d. – Vestuvų čempionatas (Ispanija) – 22 val.; 24, 25 d. – 17.45; 26, 27 d. – 17.30; 29 d. – 17.45

23 d. – Gražuolė ir pabaixa (Prancūzija, Vokietija) – 17.30; 25 d. – 20.45

23 d. – Mešku žemė (Prancūzija) – 19.45; 24 d. – 15.45; 25 d. – 15.45; 26 d. – 20.30; 27 d. – 18 val.

23, 28 d. – Ji (JAV) – 21.30; 24 d. – 21.45

23 d. – Laisvės tango (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas) – 18.30; 25 d. – 14.30,

20.30; 26 d. – 20 val.; 28 d. – 29 d. – 18 val.

23 d. – Yves Saint Laurent (Prancūzija) – 20.30;

24 d. – 14.30, 16.30, 18.30; 16 d. – 18 val.

25 d. – 16.30, 18.30; 27 d. – 17.30, 19.30;

28 d. – 20 val.; 29 d. – 16, 20 val.

24, 25 d. – Operacija „Riešutai“ (JAV) – 14 val.

24, 25 d. – Didžioji skruzdėlyčių karalystė (Prancūzija) – 14.15

24 d. – Didis grožis (Italija, Prancūzija) – 16 val.; 29 d. – 20.30

24 d. – Violeta (Prancūzija) – 20.45; 25 d. – 16 val.; 26 d. – 17.45; 28 d. – 20.30; 29 d. – 15 val.

23–29 d.